

BANK SPÓŁDZIELCZY W LEŚNICY

**Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym dotycząca
adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Leśnicy
podlegająca ujawnieniom
na dzień 31.12.2019 roku**

Strzelce Opolskie lipiec 2020 r.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1. Informacje ogólne o Banku.....	5
1.2. Podstawa sporządzenia informacji z zakresu Polityki informacyjnej.....	6
2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - ART. 435 ROZPORZĄDZENIA.....	7
2.1. Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym	13
2.1.1 Zarządzanie ryzykiem kredytowym	13
2.1.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań	16
2.1.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.....	16
2.1.4. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.....	17
2.1.5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym	17
2.1.6. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego.....	18
2.1.7. Zasady polityki stosowania prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych i ograniczania ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego.....	20
2.2. Ryzyko płynności.....	21
2.2.1. Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności.....	21
2.2.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka płynności	23
2.2.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka płynności.....	25
2.3. Ryzyko stopy procentowej.....	25
2.3.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej.....	26
2.3.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej.....	27
2.3.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka stopy procentowej.....	28
2.4. Ryzyko operacyjne	29
2.4.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym	29
2.4.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego.....	31
2.4.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego	32
2.5. Ryzyko walutowe.....	33
2.5.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem walutowym	33
2.5.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka walutowego	35
2.5.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka walutowego.....	35

2.6. Ryzyko braku zgodności.....	36
2.6.1 Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności.....	36
2.6.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka braku zgodności.....	37
2.6.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka braku zgodności.....	38
2.7. Ryzyko kapitałowe	40
2.7.1. Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem kapitałowym.....	40
2.7.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kapitałowego.....	40
2.7.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kapitałowego	41
2.8. Ryzyko biznesowe.....	42
2.8.1 Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem biznesowym	42
2.8.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka biznesowego	44
2.8.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka biznesowego.....	46
2.9 Ogólny profil ryzyka Banku, zawierający kluczowe wskaźniki dotyczące ryzyka	46
2.10. Informacja w zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia	49
3. ZAKRES STOSOWANIA – Art. 436 ROZPORZĄDZENIA	49
4. FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437 ROZPORZĄDZENIA.....	49
5. WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438 ROZPORZĄDZENIA	55
6. EKSPozyCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA – ART. 439 ROZPORZĄDZENIA.....	61
7. BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440 ROZPORZĄDZENIA	61
8. WSKAŹNIK GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – ART. 441 ROZPORZĄDZENIA.....	61
9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442 ROZPORZĄDZENIA	61
10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443 ROZPORZĄDZENIA	73
11. KORZYSTANIE Z ECAI – ART. 444 ROZPORZĄDZENIA	75
12. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445 ROZPORZĄDZENIA.....	75
13. RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446 ROZPORZĄDZENIA	75
14. EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 447 ROZPORZĄDZENIA.....	78
15. EKSPozyCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448 ROZPORZĄDZENIA.....	79
16. EKSPozyCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE – ART. 449 ROZPORZĄDZENIA	81
17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ – ART. 450 ROZPORZĄDZENIA.....	81
18. DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451 ROZPORZĄDZENIA.....	83
19. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452 ROZPORZĄDZENIA.....	88

20.STOSOWANIE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453 ROZPORZĄDZENIA.....	88
21.STOSOWANE METODY ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO - ART. 454 ROZPORZĄDZENIA	91
22.STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO - ART. 455 ROZPORZĄDZENIA.....	91
23.WYMOGI INFORMACYJNE ZGODNIE Z ART. 111A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE.....	91
23.1 Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem.....	91
23.2 Opis systemu kontroli wewnętrznej.....	92
23.3 Informacje dotyczące polityki wynagradzania	94
23.4 Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.....	94
24.INFORMACJA O WYNIKACH OCENY ADEKWATNOŚCI ZAKRESU OGŁASZANYCH INFORMACJI DO SKALI I PROFILU RYZYKA BANKU.	94
25.OŚWIADCZENIE ZARZĄDU O ZAKRESIE UJAWNIEŃ.....	95

1. WPROWADZENIE

Zarząd Banku Spółdzielczego w Leśnicy przedstawia wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku niniejszą informację, zgodną z przyjętymi w Banku Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych oraz wymogami nadzorczymi, realizując standard transparentnej instytucji finansowej.

1.1. Informacje ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy w Leśnicy powstał 15.04.1950 r., przyjmując nazwę Gminna Kasa Spółdzielcza w Leśnicy z odpowiedzialnością udziałami. Powyższe stwierdzono na podstawie protokołu Zgromadzenia Założycielskiego Spółdzielni. Bank w obecnym stanie prawnym jako Spółdzielnia został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy w Opolu, pod numerem KRS 0000067776 nadanym w dniu 03 grudnia 2001 roku. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000504806 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP: 7560005172.
2. Bank Spółdzielczy w Leśnicy zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie.
3. Bank Spółdzielczy w Leśnicy należy do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który stanowi system ochrony w rozumieniu przepisów rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U.2018.613 z późn. zm.).
4. Bank Spółdzielczy w Leśnicy nie jest wobec innych instytucji podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym.
5. Zakres działalności Banku opisany jest w statucie Banku, udostępnionym na stronie internetowej Banku: www.bslesnica.pl.
6. Bank Spółdzielczy w Leśnicy działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawowym obszarem działania Banku jest teren, na którym posiada placówki bankowe. Działalność operacyjna prowadzona jest także za pośrednictwem bankowości internetowej oraz sieci bankomatów.
7. W 2019 roku Bank Spółdzielczy w Leśnicy prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:

L.p.	NAZWA PLACÓWKI	ADRES
1.	CENTRALA	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Gogolińska 2
	ODDZIAŁY	
1.	Oddział w Strzelcach Opolskich	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Gogolińska 2
2.	Oddział w Leśnicy	47-150 Leśnica, Plac Narutowicza 9
3.	Oddział w Ujeździe	47-143 Ujazd, ul. 3-go Maja 14
4.	Oddział w Dobrodzieniu	46-380 Dobrodzień, ul. Oleska 12
5.	Oddział w Ozimku	46-040 Ozimek, ul. Wyzwolenia 4
6.	Oddział w Głuchołazach	48-340 Głuchołazy, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 6
7.	Oddział w Opolu	45-072 Opole, ul. Damrota 1
	FILIE	
1.	Filia w Zdziśzowicach	47-330 Zdziśzowice, ul. Fabryczna 24
2.	Filia w Chrzastowicach,	46-053 Chrzastowice, ul. Ozimska 37a
3.	Filia w Izbicku	47-180 Izbicko, ul. Powstańców Śląskich 8
4.	Filia w Jemielnicy	47-133 Jemielnica, ul. Strzelecka 50B
5.	Filia w Pawonkowie	42-772 Pawonków, ul. Zawadzkiego 9
6.	Filia w Krapkowicach	47-300 Krapkowice, ul. Drzymały 2

7.	Filia w Głucholazach	48-340 Głucholazy, Rynek 34
	PUNKTY KASOWE	
1.	Punkt Kasowy w Głucholazach	48-340 Głucholazy, ul. Wieniawskiego 1

8. W roku 2019 Bank zakończył dotychczas prowadzoną działalność bankową w Filii w Prudniku. Obsługa Klientów z terenu działania Filii w Prudniku została przejęta przez Oddział i Filię w Głucholazach.
9. Depozyty zgromadzone w Banku objęte są gwarancją Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Dodatkowo zabezpieczeniem akcji depozytowej jest podpisana przez Bank Umowa Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
10. Podstawą prawną prowadzonej przez Bank działalności były:
- 1) Ustawa Prawo Bankowe z dnia 29.08.1997 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r., poz. 2357);
 - 2) Ustawa Prawo Spółdzielcze z dnia 16.09.1982 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 1285);
 - 3) Ustawa z dnia 07.12.2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2018 r., poz. 613);
 - 4) Ustawa z dnia 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2019 r. poz. 795);
 - 5) Statut Banku Spółdzielczego w Leśnicy, którego nowy tekst uchwalono uchwałą Zebrania Przedstawicieli z dnia 12.04.2019 r. Statut ten został zarejestrowany w KRS przez Sąd Rejonowy w Opolu postanowieniem z dnia 15.07.2019 r.
11. Zakres przedmiotowy prowadzonej działalności bankowej obejmował:
- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
 - 2) prowadzenie innych rachunków bankowych;
 - 3) udzielanie kredytów;
 - 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych;
 - 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
 - 6) udzielanie pożyczek pieniężnych;
 - 7) operacje czekowe i wekslowe;
 - 8) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu;
 - 9) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych;
 - 10) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych;
 - 11) udzielanie i potwierdzanie poręczeń;
 - 12) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych;
 - 13) pośredniczenie w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym. Przekazy pieniężne dokonywane są za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.
12. Bank Spółdzielczy w Leśnicy na dzień 31.12.2019 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

1.2. Podstawa sporządzenia informacji z zakresu Polityki informacyjnej

1. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Leśnicy oraz zapisów:
- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r., zwanego dalej Rozporządzeniem w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;

- 2) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
 - 3) Ustawy Prawo bankowe;
 - 4) Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym;
 - 5) Rekomendacji M, dotycząca zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach stanowiąca załącznik do uchwały nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.;
 - 6) Rekomendacji P, dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r.
2. Bank dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji zawartych w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Leśnicy podlegająca ujawnieniom na dzień 31.12.2019 roku.”
 3. Bank prezentuje wszystkie poniższe informacje na podstawie danych w ujęciu indywidualnym.
 4. Informację objęte wymogami Rozporządzenia prezentowane są za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.
 5. Bank w zakresie ujawnianych informacji nie uznał informacji za nieistotne, zastrzeżone lub poufne od ujawnienia których by odstąpił.
 6. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte na stronie internetowej Banku www.bslesnica.pl oraz następujących dokumentach:
 - 1) Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Leśnicy na dzień 31.12.2019 r.;
 - 2) Sprawozdanie finansowe Banku Spółdzielczego w Leśnicy według stanu na dzień 31.12.2019 r.;
 - 3) Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Spółdzielczego w Leśnicy w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r.
 7. Informacje ilościowe wyrażone są w tysiącach złotych (o ile nie wskazano inaczej).
 8. Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje podlegające ujawnieniu w myśl Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku.
 9. Bank nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - ART. 435 ROZPORZĄDZENIA

System zarządzania ryzykiem w Banku zorganizowany jest w sposób zapewniający ciągły, efektywny i kompleksowy proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania, raportowania i kontroli ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka. W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy. Strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ponadto ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem bankowym, poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji, jest:

- 1) ochrona wartości kapitału;
- 2) ochrona depozytów klientów;
- 3) wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też komórkami organizacyjnymi Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne, do podstawowych ich zadań należą:

1. Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania, obejmujące między innymi: specyfikę i profil działalności, możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku, założenia polityki w zakresie ryzyka;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku;
- 5) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z informacjami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 7) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne.

2. Komitet Audytu:

- 1) monitoruje:
 - a) proces sprawozdawczości finansowej, na podstawie wyników badania sprawozdań finansowych;
 - b) skuteczność systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej;
 - c) wykonywanie czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;
- 2) kontroluje i monitoruje niezależność biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- 3) informuje Radę Nadzorczą o wynikach badania oraz wyjaśnia, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
- 4) dokonuje oceny niezależności biegłego rewidenta;
- 5) wyraża zgodę na świadczenie przez biegłego rewidenta, dozwolonych usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego;
- 6) opracowuje politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;
- 7) opracowuje politykę świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;

- 8) określa procedury wyboru firmy audytorskiej;
 - 9) przedstawia Radzie Nadzorczej rekomendację dotyczącą wyboru firmy audytorskiej zgodnie z politykami i procedurami, o których mowa w pkt 6 – 8;
 - 10) przedkłada zalecenia mające na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.
- 3. Zarząd Banku:**
- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem;
 - b) systemu kontroli wewnętrznej;
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego;
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
 - 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
 - 3) odpowiada za właściwe ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościową ocenę;
 - 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
 - 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
 - 6) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
 - 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za:
 - a) ujawnienie informacji na temat działalności Banku, pozwalających na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania bezpieczeństwa działalności i na ocenę sytuacji finansowej Banku;
 - b) zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
 - c) zapewnienie, iż Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w swojej działalności i posiada procedury w tym zakresie;
 - 8) uwzględnia rezultaty kontroli prowadzonych przez komórkę kontroli wewnętrznej i komórkę zgodności oraz biegłych rewidentów, przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem.
- 4. Zespół ds. analiz i ryzyka**, sporządza analizy narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka, opracowuje propozycję wielkości limitów ograniczających ryzyko w Banku dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej oraz opracowuje projekty regulacji wewnętrznych pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 5. Stanowisko analityka kredytowego**, opiniuje transakcje obciążone ryzykiem kredytowym oraz opiniuje wyniki przeglądu i klasyfikacji zaangażowań, z wyłączeniem ekspozycji zaklasyfikowanych do grupy ryzyka „zagrożone”, w przypadku których Bank prowadzi postępowanie windykacyjne.
- 6. Zespół ds. restrukturyzacji i windykacji kredytów**, opracowuje projekty regulacji wewnętrznych dotyczących windykacji i restrukturyzacji wierzytelności Banku, przeprowadza i monitoruje procesy restrukturyzacyjne i windykacyjne należności

- Banku oraz monitoruje obowiązki kredytobiorcy, posiadającego ekspozycje kredytowe w grupie „zagrożone”, wynikające z umowy kredytu.
7. **Stanowiska ds. kredytów i stanowiska ds. obsługi klienta**, odpowiadają za sprzedaż produktów bankowych oraz monitorowanie obowiązków kredytobiorcy wynikających z umowy kredytowej.
 8. **Zespół ds. procesów operacyjnych** koordynuje działania związane z realizacją przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz sporządza analizy i informacje z zakresu ubezpieczeń.
 9. **Dział Ekonomiczny**, wylicza wymogi kapitałowe, monitoruje i sporządza analizy narażenia Banku na poszczególne ryzyka zgodnie z przyjętymi procedurami oraz przygotowuje propozycje usprawniania procesu zarządzania ryzykiem, wykonuje działalność operacyjną uwzględniającą przestrzeganie dopuszczalnych poziomów ryzyka płynności, stopy procentowej, walutowego.
 10. **Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej** ocenia poprawność stosowania i przestrzegania w jednostkach organizacyjnych mechanizmów kontrolnych oraz współpracuje z nadzorcą w zakresie realizacji SREP, w obszarze analiz nadzorczych profilu ryzyka banku, w tym zasad szacowania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.
 11. **Stanowisko ds. zgodności** uczestniczy w procesie identyfikacji ryzyka braku zgodności wspólnie ze wszystkimi jednostkami/ komórkami organizacyjnymi Banku, projektuje wprowadza oraz stosuje procedury i metodyki w zakresie monitorowania ryzyka braku zgodności. Sporządza sprawozdania i raporty z zarządzania ryzykiem braku zgodności dla Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.
 12. **Pozostałe komórki organizacyjne i jednostki organizacyjne** Banku zobowiązane są do przestrzegania zasad zarządzania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami oraz uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Struktura zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Leśnicy

Rada Nadzorcza	<u>POZIOM NADZORCZY STRATEGICZNY</u>
Zarząd Banku	<u>POZIOM ZARZADCZY</u>
Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej Stanowisko ds. zgodności	<u>POZIOM NADZORCZY</u>
Zespół ds. analiz i ryzyka Zespół organizacyjno-administracyjny i relacji z udziałowcami	<u>POZIOM WSPARCIA METODYCZNEGO I ANALITYCZNEGO</u>
Jednostki i komórki organizacyjne Banku	<u>POZIOM OPERACYJNY</u>

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- 1) identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku;
- 2) ocena ryzyka poprzez jego pomiar lub szacowanie;
- 3) monitorowanie i kontrolowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka;
- 4) raportowanie obejmujące cykliczne informowanie kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.
- 5) zarządzanie ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających;

Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) poziom pierwszy (pierwsza linia obrony) – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnienie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
- 2) poziom drugi (druga linia obrony) – którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 1, a także działalność ds. zgodności;
- 3) trzeci poziom (trzecia linia obrony) – którą stanowi działalność audytu prowadzonego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Niezależność działalności poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:

- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem w działalności operacyjnej, jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony;
- 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na stosowaniu mechanizmów kontrolnych, lub niezależnym monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych, jest niezależne od działalności pierwszej i drugiej linii obrony.

Schemat zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Leśnicy

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zwana dalej Strategią, przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku, która podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku. Strategia zawiera cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Na podstawie Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka opracowywane są polityki zarządzania ryzykami, definiujące apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić (do każdego z ryzyk uznanych za istotne).

Akceptowalny poziom ryzyka ustalony jest przez Zarząd Banku oraz zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

W Banku funkcjonują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym, a także polityka handlową, wyznaczającą zadania w zakresie działalności handlowej. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym, płynności, operacyjnym, kadrowym, rynkowym, braku zgodności, kapitału, inwestycyjnym, handlowym zatwierdzone zostają przez Radę Nadzorczą.

Przestrzeganie akceptowanego poziomu ryzyka, podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku dokonujące pomiaru ryzyk występujących w Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami.

Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie pisemnych i zatwierdzonych przez Zarząd wewnętrznych regulacji, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka, uznanych przez Bank za istotne.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej;
- 3) ryzyko płynności;
- 4) ryzyko rynkowe, w tym ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej oraz walutowe;
- 5) ryzyko operacyjne;
- 6) ryzyko kapitałowe;
- 7) ryzyko biznesowe;
- 8) ryzyko braku zgodności;

oraz inne ryzyka jeżeli, według oceny Banku winny podlegać jako ryzyko istotne odrębnemu zarządzaniu na podstawie regulacji wewnętrznych.

W Banku funkcjonuje Zespół do spraw analiz i ryzyka, który na dzień 31.12.2019 roku w szczególności obejmował swoim zakresem działania monitorowanie ryzyk istotnych.

Do zadań Zespołu ds. analiz i ryzyka, w ramach zarządzania ryzykiem należy, przede wszystkim:

- 1) okresowa ocena stosowanych w Banku zasad zarządzania ryzykiem oraz proponowanie ewentualnych zmian;
- 2) weryfikacja zastosowanych metod pomiaru ryzyka;
- 3) zbieranie danych z systemu księgowego oraz danych pomocniczych z pozostałej dokumentacji Banku, służących za podstawę przy analizie ryzyka;
- 4) monitorowanie przestrzegania limitów dotyczących ryzyka oraz okresowe weryfikowanie adekwatności ustanowionych limitów;
- 5) sporządzanie okresowych raportów dotyczących ryzyka;
- 6) przedkładanie raportów z zakresu oceny ryzyka na posiedzenia Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
- 7) ocena oprocentowania produktów bankowych na tle kształtowania się stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków na lokalnym rynku finansowym.

Ryzyko operacyjne było analizowane i monitorowane przez Kierownika Zespołu Organizacyjno-Administracyjnego i Relacji z Udziałowcami, który sporządzał informację dotyczącą powyższego ryzyka na posiedzenia Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

2.1. Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym

Ryzyko kredytowe to ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Podstawowymi celami polityki kredytowej są:

- 1) racjonalne zarządzanie ryzykiem portfela kredytowego;
- 2) wzrost portfela kredytowego przy utrzymaniu jego relatywnie wysokiej dochodowości i minimalizacji wskaźnika kredytów w sytuacji nieregularnej;
- 3) zapewnienie zgodności procedur i produktów kredytowych ze zmianami w powszechnie obowiązujących przepisach prawa.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- 1) ryzykiem kredytowym;
- 2) ryzykiem koncentracji zaangażowani;
- 3) ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady prowadzenia polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Leśnicy przyjęta w 2019 roku, zwana dalej Polityką kredytową.

Polityka kredytowa, jak również istniejący system kompetencji kredytowych oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności kredytowej, w tym segmentów klientów i produktów, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem kredytowym.

2.1.1 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność oraz nadzoruje realizację założeń Strategii działania Banku i jej zgodność ze Strategią, Polityką kredytową i planem finansowym Banku.

Zarząd Banku odpowiadający za opracowanie i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania tym ryzykiem, monitorowanie skuteczności systemu oraz zatwierdzenie procedur i limitów ograniczających ryzyko kredytowe.

Zespół ds. analiz i ryzyka opracowujący projekty strategii i polityk, metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym oraz limitów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań, a także odpowiedzialny jest za monitorowanie i zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku.

Stanowisko analityka kredytowego współpracujące z Zespołem ds. analiz i ryzyka przy

opracowaniu założeń Polityki kredytowej.

Stanowisko ds. zgodności kontrolujące i oceniające sprawność działania systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, dokonujące regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku.

Pozostali pracownicy Banku mający obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczący w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację czynników ryzyka kredytowego;
- 2) ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity);
- 3) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka;
- 4) wdrażanie technik redukcji ryzyka;
- 5) zarządzanie ryzykiem rezydualnym;
- 6) wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 7) kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym” Bank identyfikuje i mierzy ryzyko kredytowe w dwóch aspektach.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości ekspozycji kredytowej) prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu oraz prawidłowym zabezpieczeniu ekspozycji kredytowej, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku;
- 2) ograniczaniu wysokości kredytu, poprzez jednostkowe limity zaangażowani;
- 3) badaniu terminowości spłaty kredytu, bieżący monitoring kredytowy;
- 4) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych;
- 5) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad kredytami zagrożonymi;
- 6) kontroli działalności kredytowej.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury kredytowe, w szczególności:

- 1) regulacje produktowe, dotyczące udzielenia kredytu lub innych produktów obarczonych ryzykiem kredytowym;
- 2) regulacje dotyczące przyjmowanych zabezpieczeń wierzytelności Banku oraz ich monitoring;
- 3) metodyki oceny zdolności kredytowej;
- 4) procedurę klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na należności;
- 5) monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów instytucjonalnych;
- 6) system kontroli wewnętrznej procesu zarządzania ryzykiem kredytowym;

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji kredytobiorcy obejmuje:

- 1) stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej;
- 2) bieżący monitoring;
- 3) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych;
- 4) windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi;
- 5) kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko

wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe (np. z tej samej branży).

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) dywersyfikacji oraz monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku:
 - a) wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - b) w ten sam sektor gospodarczy,
 - c) w ten sam rejon geograficzny,
 - d) wobec tego samego produktu,
 - e) w ten sam rodzaj zabezpieczenia,
- 2) monitorowania i raportowania jakości portfela (badanie szkodowości kredytów w poszczególnych segmentach klientów, branżach, regionach itp.);
- 3) monitorowania i raportowania adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone w porównaniu do ich poziomu i wielkości wyniku finansowego;
- 4) analizy migracji ekspozycji pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka;
- 5) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
- 6) monitorowania kredytów udzielanych „osobom wewnętrznym”;
- 7) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
 - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) prawidłowym przepływie informacji,
 - c) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - d) nadzorze nad działalnością kredytową.

Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U. 2019 r., poz. 520).

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek;
- 2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów zmieniające Rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 12.10.2017 r. (Dz.U. 2017 r., poz. 1965) oraz Instrukcją „Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych”.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- 2) kategorii "pod obserwacją";
- 3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznaniem ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Bank zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów zmieniające Rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 12.10.2017 r. tworzy odpisy aktualizujące na należności odnoszące się do wartości odsetek kredytowych wg. zasad tworzenia rezerw celowych na należności kredytowe.

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357). Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

2.1.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Celem strategicznym w zakresie ryzyka koncentracji jest:

- 1) dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka;
- 2) przestrzeganie limitów koncentracji wierzytelności;
- 3) ustalanie i przestrzeganie wewnętrznych limitów koncentracji zaangażowań Banku, w szczególności w odniesieniu do: grup klientów, produktów, branż i prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.

W 2019 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

2.1.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

Celem strategicznym w zakresie ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie, pomiar i ocenę:

- 1) poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- 2) jakości portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- 3) wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- 4) wartości i jakości indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w tym również w sytuacji zagrożonej,
- 5) stopnia wykorzystania limitów koncentracji łącznego zaangażowania zabezpieczonego hipotekami,

- 6) wahania cen na rynku nieruchomości, prognozy kształtowania się rynkowych cen nieruchomości oraz ich wpływ na ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 7) wartości nieruchomości, w tym: rodzaj nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, rodzaj hipoteki, miejsce Banku w kolejności zaspokajania się z hipoteki, prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości,
- 8) poziomu wskaźnika LtV.

Bank wdrożył system limitów wewnętrznych z tytułu poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, uwzględniających zaangażowanie:

- 1) wobec pojedynczych podmiotów oraz powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe,
- 2) w ten sam sektor gospodarczy,
- 3) w kredyty mieszkaniowe i hipoteczne dla osób fizycznych, zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi,
- 4) w ten sam region geograficzny,
- 5) w ten sam instrument finansowy, w tym z uwzględnieniem średniego wskaźnika LTV,
- 6) według długości okresu umowy, w tym z uwagi na średni okres kredytowania w obszarze kredytów mieszkaniowych.

Zaangażowanie Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie przekracza 20% portfela kredytowego, w związku z tym ryzyko kredytowe tych ekspozycji uznaje się za istotne i może mieć znaczący wpływ na kondycję finansową Banku.

2.1.4. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym obejmująca zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zwana dalej Polityką, określa kluczowe zasady zarządzania tym ryzykiem obowiązujące w Banku Spółdzielczym w Leśnicy.

Kluczowe zasady Polityki zostały opracowane z uwzględnieniem Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Polityka obowiązuje na wszystkich poziomach zarządzania oraz we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Podstawowym celem Polityki jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze detalicznych ekspozycji kredytowych w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór klientów. Polityka stanowi także narzędzie wspierające realizację celów biznesowych Banku określonych w strategii działania Banku.

W celu ograniczenia ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, w Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów ostrożnościowych. Monitorowany jest poziom zaangażowania w detaliczne ekspozycje oraz jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji.

2.1.5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne jest to ryzyko wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego. Inaczej ujmując ryzyko rezydualne to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano.

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie

skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

Czynniki ryzyka rezydualnego można podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne.

Czynniki zewnętrzne wynikają ze zmian otoczenia Banku i dotyczą w szczególności:

- 1) zmian przepisów prawnych;
- 2) pogorszenia się sytuacji majątkowej klientów;
- 3) utrata wartości zabezpieczeń;
- 4) nie przestrzeganie umów dotyczących ustanowienia zabezpieczeń przez klientów;
- 5) oszustwa.

Czynniki wewnętrzne ryzyka rezydualnego dotyczą w głównej mierze niedostosowania lub nie przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku dotyczących ustanawiania i monitorowania zabezpieczeń kredytowych, a w szczególności:

- 1) brak zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa zewnętrznego;
- 2) błędy formalno-prawne przy zawieraniu umów ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) brak monitoringu zabezpieczeń;
- 4) ograniczenia kadrowe.

2.1.6. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego).

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko (apetyt na ryzyko). Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych. W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych na podstawie raportu sporządzonego przez Zespół ds. analiz i ryzyka.

Dane do sporządzenia raportu pozyskuje się z:

- 1) systemu operacyjnego;
- 2) informacji przekazywanych przez jednostki i komórki organizacyjne Banku;
- 3) systemu DEF3000/cIRM;
- 4) systemu sprawozdawczego.

Zarząd Banku może wyznaczyć również indywidualny zakres sporządzania analiz w miarę potrzeb pojawiających się w działalności Banku. Raporty zawierają zestawienia liczbowe, ich interpretację wraz z rekomendacją dalszych działań. Raporty oceny ryzyka przedkładane są do zaopiniowania Zarządowi Banku.

Analiza kwartalna przeprowadzana jest według stanu na ostatni dzień kwartału i przygotowana w terminach określonych w Instrukcji system informacji zarządczej. Wyniki pomiarów zestawiane są w celach porównawczych z poprzednim kwartałem. Zarząd Banku przedkłada informacje Radzie Nadzorczej zgodnie z zapisami Instrukcji system informacji zarządczej. Każda sytuacja pogorszenia się jakości portfela kredytowego jest na bieżąco sygnalizowana nadzorującemu członkowi Zarządu.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje analizę:

- 1) ilościową i wartościową portfela;
- 2) dywersyfikacji portfela kredytowego;

- 3) jakościową portfela;
- 4) zaangażowania kredytowego osób powiązanych z Bankiem;
- 5) struktury rezerw celowych i stosowanych pomniejszych;
- 6) wskaźnikową;
- 7) dużych zaangażowań;
- 8) stanu kredytów preferencyjnych z dopłatami ARiMR;
- 9) poziomu limitów i wskaźników ustalonych dla ryzyka kredytowego;
- 10) poziomu usług finansowych z zgodnie z Regulaminem zawierania transakcji kredytowych z osobami i pomiotami, o których mowa w art. 79 i 79 a Prawa bankowego;
- 11) portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 12) ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 13) wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w terminie do 30 czerwca następnego roku. Przy weryfikacji limitu bierze się pod uwagę następujące założenia:

- 1) sporządzana jest analiza historyczna wykonania limitów w oparciu o zestawienie wykonania limitów z ostatnich 4 kwartałów przed dniem weryfikacji;
- 2) na podstawie wykonania limitów ocenia się stopień dostosowania ww. limitów do skali działalności Banku;
- 3) w przypadku przekroczenia pasma wahań, o którym mowa wyżej Zespół ds. analiz i ryzyka proponuje zmianę limitu, uwzględniając również planowany rozwój działalności kredytowej.

Do monitorowania ustalonych limitów zaangażowań jest zobowiązany Zespół ds. analiz i ryzyka. W przypadku stwierdzenia, że wykorzystanie limitów kształtuje się na poziomie powyżej 90%:

- 1) Zespół ds. analiz i ryzyka przeprowadza ponowną analizę poziomu ryzyka kredytowego i przedstawia wnioski Zarządowi Banku;
- 2) w uzasadnionych przypadkach Zarząd może ustalić nowe limity zaangażowań w oparciu o dane historyczne oraz prognozę rozwoju akcji kredytowej.

Procedura wyznaczania limitów na ryzyko wynikające z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących tę samą działalność lub prowadzących obrót podobnymi towarami przebiega w sposób następujący:

- 1) w Polityce kredytowej Bank ustala kierunki rozwoju działalności kredytowej, w tym określa branże, w które zamierza inwestować. Kierunki rozwoju branż na terenie działania Banku są ustalane w oparciu o:
 - a) informacje zawarte w dokumentach jednostek samorządu terytorialnego, dotyczących planowanego rozwoju regionalnego,
 - b) plany rozwoju gospodarczego,
 - c) strategię rozwoju regionalnego,
 - d) informacje prasowe oraz zawarte w innych mediach dotyczące planowanych inwestycji na terenie działania Banku,
 - e) informacje uzyskane od klientów na temat planowanego rozwoju ich działalności;
- 2) Bank analizuje ryzyko branż w oparciu o:

- a) informacje o ryzyku branż dostarczane przez Bank Zrzeszający,
 - b) analizy opracowane przez np. Ministerstwo Finansów, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Ministerstwo Rozwoju dotyczące ryzyka branż,
 - c) analizy kształtowania się ryzyka danej branży na terenie działania Banku,
 - d) analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców z danej branży na podstawie wyników monitoringu rocznego – analiza sygnałów ostrzegawczych – zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń;
- 3) na podstawie aktualnego i historycznego kształtowania się zaangażowań w poszczególne branże Bank dokonuje zestawienia w podziale na branże. W przypadku wzrostu ryzyka Zespół ds. analiz i ryzyka proponuje działania, mające na celu ograniczenie zaangażowań w daną branżę;
 - 4) weryfikację limitów zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży na podstawie danych historycznych sporządza i przedstawia do zatwierdzenia Zarządowi – Zespół ds. analiz i ryzyka.

Procedura wyznaczania limitów na ryzyko wynikające z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia przebiega w sposób następujący:

- 1) w Polityce kredytowej Bank ustala najbardziej korzystne zabezpieczenia, biorąc pod uwagę:
 - a) możliwości pomniejszania podstawy tworzenia rezerw,
 - b) możliwość pomniejszania wag ryzyka,
 - c) możliwości upłynnienia przejętych zabezpieczeń rzeczywistych,
 - d) możliwość wyegzekwowania zabezpieczeń nierzeczywistych (poręczeń, gwarancji, ubezpieczeń);
- 2) Bank analizuje ryzyko zabezpieczeń w oparciu o analizy ryzyka rezydualnego na podstawie analizy skuteczności zabezpieczeń w ujęciu historycznym;
- 3) weryfikację limitów zaangażowań w ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia sporządza i przedstawia do zatwierdzenia Zarządowi – Zespół ds. analiz i ryzyka.

2.1.7. Zasady polityki stosowania prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych i ograniczania ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego.

Bank stosuje standardowe formy zabezpieczeń: poręczenie według prawa cywilnego lub według prawa wekslowego oraz przystąpienie do długu, zastaw rejestrowy, przewłaszczenie rzeczy ruchomych, blokada środków pieniężnych, kaucja, cesja wierzytelności, hipoteka na nieruchomościach, gwarancja, ubezpieczenie kredytu, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym. Przy wyborze prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych Bank kieruje się rodzajem i wielkością kredytu, okresem kredytowania oraz oceną ryzyka kredytowego transakcji i innych zagrożeń. Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych oraz możliwość zmniejszania wymogów z tytułu ryzyka kredytowego.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie aktualizowana przez pracowników Banku, w ramach prowadzonego monitoringu oraz adekwatna do poziomu ryzyka transakcji kredytowej.

Bank Spółdzielczy w Leśnicy stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego poprzez pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank na dzień 31.12.2019r. stosował następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego (możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego): gwarancje w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis (PLD, KFG i FG POIR) wystawionej przez Bank BGK.

2.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko możliwości i zagrożenia utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nadmiernych kosztów.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady zarządzania ryzykiem płynności jest Polityka zarządzania płynnością w Banku Spółdzielczym w Leśnicy przyjęta w 2018 roku, zwana dalej Polityką.

Polityka, jak również istniejący system kompetencji oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności w zakresie płynności, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem płynności.

2.2.1. Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych;
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej;
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce zarządzania ryzykiem płynności oraz w Polityce handlowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii Banku oraz Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Podstawowym celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych, w szczególności nadzorczych miar płynności oraz płynności krótkoterminowej i długoterminowej zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.

Przyjmuje się płynność w następujących horyzontach czasowych uwzględniających specyfikę działalności Banku:

- 1) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie najbliższego dnia;
- 2) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 3) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie do 1 miesiąca;
- 4) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 3 miesięcy oraz od 3 miesięcy do 12 miesięcy;
- 5) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy i do 3 lat włącznie, od 3 lat do 5 lat włącznie, powyżej 5 lat.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie ryzyka płynności, ze Strategią i planem finansowym Banku dokonuje okresowej oceny w tym zakresie. Rada Nadzorcza nadzoruje system zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.
2. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem. Zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko płynności oraz plany awaryjne na wypadek utraty płynności Banku. Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje, przedstawiające w sposób rzetelny, czytelny i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka występującego w działalności Banku.
3. Zespół ds. analiz i ryzyka koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka, sporządza analizy narażenia Banku na ryzyko płynności zgodnie z przyjętymi przez Bank procedurami oraz przygotowuje propozycje usprawniania procesu zarządzania ryzykiem.
4. Stanowisko ds. zgodności ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.

Bank w zakresie zarządzania płynnością dąży do utrzymania płynności, w tym płynności bieżącej na poziomie umożliwiającym terminowe wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nadmiernych kosztów.

Bank utrzymuje płynność kierując się realizacją następujących celów operacyjnych:

- 1) zachowanie zdolności do rozliczeń płatności poprzez rachunek bieżący w Banku Zrzeszającym;
- 2) utrzymywanie pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych Banku.

Czynnikami wewnętrznymi, nad którymi Bank sprawuje kontrolę w procesie zarządzania płynnością są:

- 1) struktura bilansu oraz pozycji pozabilansowych;
- 2) wewnętrzne regulacje i procedury zarządzania ryzykiem płynności;

3) polityka cenowa i oferta dotycząca produktów.

Płynność Banku uzależniona jest ponadto od szeregu czynników zewnętrznych, będących poza kontrolą Banku między innymi takich jak polityka pieniężna Banku Centralnego oraz sytuacja gospodarcza kraju.

Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób fizycznych i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnej bazy depozytowej w Banku.

Nadwyżki środków finansowych lokowane są przede wszystkim w bony pieniężne NBP z zachowaniem obowiązujących limitów ryzyka oraz z uwzględnieniem wymogów kapitałowych na ryzyko w lokaty terminowe w Banku Zrzeszającym.

Aktywizacja działalności depozytowej prowadzona jest głównie poprzez działania poza cenowe:

- 1) intensyfikacja sprzedaży przez nowe kanały dystrybucji produktów depozytowych;
- 2) zaoferowanie depozytu sezonowego;
- 3) wsparcie sprzedaży określonych produktów działaniami marketingowymi.

Rozwój akcji kredytowej skorelowany jest ze stabilnym wzrostem bazy depozytowej.

System limitów w Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym ze strategią Banku, w tym: wewnętrzne limity, ustalane w miarę potrzeb lub w wyniku wykonywania postanowień regulacji wyższego rzędu, obowiązujące w ramach danej komórki organizacyjnej Banku, ograniczające ekspozycję Banku na ryzyko płynności w zakresie czynności operacyjnych prowadzonych przez pracowników tej komórki organizacyjnej.

2.2.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka płynności

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- 1) codzienną ocenę płynności bieżącej;
- 2) miesięczną analizę zaangażowania kredytowego wg rodzajów podmiotów gospodarczych;
- 3) miesięczną analizę należności kredytowych wg struktury rodzajowej kredytów;
- 4) miesięczną analizę portfela kredytowego;
- 5) miesięczną analizę pozycji pozabilansowych;
- 6) miesięczne badanie stabilności bazy depozytowej;
- 7) miesięczną analizę luki i luki urealnionej płynności;
- 8) miesięczną analizę wymagalności depozytów i kredytów;
- 9) miesięczne planowanie przepływów środków pieniężnych;
- 10) miesięczne zestawienie wskaźników określających płynność;
- 11) miesięczne zestawienie depozytów klientów, których zaangażowanie przekracza 2 % obliża depozytów ogółem;
- 12) miesięczna analiza koncentracji dużych zaangażowań depozytowych;
- 13) raport zrywalności/odnawialności depozytów;
- 14) codzienną ocenę płynności natychmiastowej;
- 15) codzienną ocenę wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR;
- 16) kwartalną ocenę wskaźnika stabilnego finansowania NSFR;
- 17) kwartalną ocenę wskaźnika dźwigni finansowej LR;
- 18) rocznie ocenę realizacji Polityki zarządzania ryzykiem płynności.

Dodatkowo w ramach obowiązujących wewnętrznych procedur awaryjnych przygotowane zostały zestawienia oszacowanego wypływu środków oraz oszacowanych możliwości pozyskania dodatkowych funduszy na wypadek kryzysu płynności wewnątrz Banku.

Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej w postaci gwałtownego odpływu depozytów oraz dokonuje analizy scenariuszy progresywnej skali dynamiki wypływu środków w sytuacji kryzysowej.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad:

- 1) zgodnością strategii i polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ze Strategią działania Banku i planem finansowym, dokonuje okresowej oceny w tym zakresie;
- 2) wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem płynności oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu.

W okresach kwartalnych Rada Nadzorcza otrzymuje informację dotyczącą aktualnego i przewidywanego poziomu płynności, ze wskazaniem ewentualnych zagrożeń.

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem płynności oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania płynnością.

Do zadań Zarządu Banku należy w szczególności:

- 1) wdrożenie strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) opracowanie struktury organizacyjnej Banku odpowiadającej profilowi działania Banku;
- 3) wprowadzenie jednolitej definicji płynności oraz opracowanie zasad i procedur identyfikacji, pomiaru, redukcji i monitorowania ryzyka płynności;
- 4) zatwierdzanie limitów ograniczających ryzyko płynności oraz planów awaryjnych na wypadek utraty płynności Banku;
- 5) przekazywanie Radzie Nadzorczej Banku kwartalnej informacji, przedstawiającej w sposób rzetelny, czytelny i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka płynności występującego w działalności Banku.

Pomiaru, prognozowania i monitorowania płynności finansowej Banku dokonuje Zespół przy wykorzystaniu systemów informatycznych oraz danych sprawozdawczych. Zespół sporządza analizy narażenia Banku na ryzyko płynności zgodnie z przyjętymi przez Bank procedurami oraz przygotowuje propozycje usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem. W okresach miesięcznych Zespół przedkłada Zarządowi Banku raport dotyczący ryzyka płynności finansowej wraz z wnioskami.

Monitorowanie ryzyka płynności powinno umożliwić przede wszystkim prawidłowe zagospodarowanie środków płynnych oraz ustalenie prawidłowej struktury aktywów i pasywów. Do pomiaru, monitorowania i zarządzania płynnością finansową Banku wykorzystuje się dane zawarte w:

- 1) miesięcznej sprawozdawczości obligatoryjnej Banku;
- 2) miesięcznej informacji o wybranych składnikach aktywów/pasywów Banku, sporządzanych dla potrzeb NBP;
- 3) systemie def3000/cIRM;
- 4) systemie finansowo-księgowym defBank;
- 5) zestawieniach sesji rozliczeniowej Elixir.

Zespół monitoruje każdego dnia roboczego wpływy i wypływy środków z rachunku bieżącego Banku w Banku Zrzeszającym, zasilenia i odprowadzenia gotówki oraz kształtowanie się depozytów Banku Zrzeszającego i Banku.

Nadzór nad płynnością dzienną sprawuje Dyrektor ds. ekonomicznych. W sytuacjach zagrożenia poziomu płynności Dyrektor ds. ekonomicznych informuje Prezesa, Wiceprezesa o powstałej sytuacji celem podjęcia decyzji zapewniających wykonanie wszystkich bieżących zobowiązań Banku.

2.2.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka płynności

Badanie ryzyka płynności wspomagane jest systemem limitów, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. Limity zewnętrzne to nadzorcze miary płynności oraz wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR). Rodzaje limitów i ich poziom jest ściśle uzależniony od wyznaczonych strategicznych celów oraz bieżącej sytuacji Banku i jego otoczenia. Banku ustala limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym z Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, Polityką zarządzania płynnością i ogólną Strategią Banku.

W Banku określono limity w między innymi w następujących obszarach:

- 1) aktywa płynne;
- 2) udział kredytów bilansowych w aktywach ogółem;
- 3) zapas gotówki w kasach (średni stan);
- 4) rachunek bieżący i lokaty Overnight w Banku Zrzeszającym;
- 5) lokaty w Banku Zrzeszającym;
- 6) udział kredytów zagrożonych w obliżu kredytów bilansowych;
- 7) łączne zaangażowanie pozabilansowe;
- 8) łączna wartość depozytów dużych;
- 9) wartość jednostek uczestnictwa;
- 10) zaangażowanie w zakup papierów wartościowych;
- 11) depozyty otrzymane od innych podmiotów finansowych;
- 12) stosunek wielkości kredytów netto do depozytów;
- 13) wartość zaangażowania w kredyty brutto o terminie zapadalności powyżej 10 lat;
- 14) luki płynności urealnionej w przedziałach czasowych.

Limity wewnętrzne podlegają okresowej weryfikacji w celu stwierdzenia ich przydatności w działalności operacyjnej. Polityka Banku w zakresie limitów ostrożnościowych w zakresie płynności jednoznacznie uznaje nadrzędność norm Komisji Nadzoru Finansowego oraz Rozporządzenia w stosunku do wewnętrznych limitów Banku. Wszelkie zmiany w przepisach wyższego rzędu skutkować będą dostosowaniem wewnętrznych limitów płynnościowych w Banku. Nadzór nad zgodnością w tym zakresie sprawuje Stanowisko ds. zgodności. Bank posiada plan awaryjny utrzymania płynności, który opracowany został na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się nieskuteczne.

2.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku Spółdzielczym w Leśnicy przyjęta w 2018 roku, zwana dalej Polityką.

Polityka, jak również istniejący system kompetencji oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności w zakresie ryzyka stopy procentowej, stanowią

kompleksowy system zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

2.3.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu utrzymanie zmienności wyniku finansowego (wynik odsetkowy i wynik operacji finansowych/fundusz z aktualizacji wyceny) oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku.

Profil ryzyka stopy procentowej określa możliwe do zaakceptowania przez Bank narażenia na ryzyko, w zakresie czterech wyodrębnionych kategorii ryzyka stopy procentowej.

- 1) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów i pasywów odsetkowych, z uwzględnieniem pozycji pozabilansowych;
- 2) ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) instrumentów oparciu, instrumentów które wyznaczane jest oprocentowanie produktów / instrumentów generujących przychody / koszty odsetkowe, w przypadku, gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach;
- 3) ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z wpisanych w produkty oferowane przez Bank praw klienta do wcześniejszej spłaty należności (kredytu) lub wycofania zobowiązań (depozytu);
- 4) ryzyko krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania (ryzykiem szczególności powyżej 1 roku), które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad zgodnością strategii i polityki Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej ze Strategią działania Banku i planem finansowym;
- 2) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu;
- 3) zatwierdza wielkość możliwego do zaakceptowania poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 4) dokonuje w okresach kwartalnych oceny poziomu ryzyka stopy procentowej na podstawie informacji przedstawionej przez Zarząd Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, wprowadzając, w razie potrzeby, niezbędne korekty i udoskonalenia. Zaawansowanie procesu zarządzania ryzykiem jest współmierne z wielkością ryzyka oraz złożonością produktów Banku;

Do zadań Zarządu Banku należy w szczególności:

- 1) stworzenie przejrzystej struktury zarządzania zapewniającej wyraźne określenie osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej;
- 2) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację strategii, polityk oraz regulaminów i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem;
- 4) wprowadza limity ograniczające ryzyko stopy procentowej;

- 5) akceptacja protokołów Zespołu ds. analiz i ryzyka w zakresie ryzyka i podejmowanie decyzji operacyjnych;
- 6) przekazywanie Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych informacji dotyczącej poziomu ryzyka stopy procentowej w Banku. W razie wzrostu poziomu narażenia Banku na ryzyko wystąpienia strat z tytułu ryzyka stopy procentowej, Rada Nadzorcza informowana jest na bieżąco o podejmowanych działaniach.

Do zadań Zespołu ds. analiz i ryzyka, w ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej należy, w szczególności:

- 1) okresowa ocena stosowanych w Banku zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz proponowanie ewentualnych zmian;
- 2) weryfikacja zastosowanych metod pomiaru ryzyka stopy procentowej;
- 3) monitorowanie przestrzegania limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej oraz okresowe weryfikowanie adekwatności ustanowionych limitów;
- 4) sporządzanie miesięcznych raportów dotyczących ryzyka stopy procentowej;
- 5) przedkładanie raportów z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej na posiedzenia Zarządu Banku.

Dział Ekonomiczny ustala wymóg kapitałowy na ryzyko stopy procentowej zgodnie z procedurą oceny adekwatności kapitałowej, wykonuje działalność operacyjną uwzględniającą przestrzeganie dopuszczalnego poziomu tego ryzyka.

Stanowisko ds. zgodności:

- 1) kontroluje system zarządzania Bankiem, w tym skuteczność zarządzania ryzykiem stopy procentowej w działalności Banku;
- 2) przeprowadza czynności kontrolne w komórkach/zespołach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem, w celu dokonania oceny zgodności działania kontrolowanych komórek/zespołów z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi;
- 3) dokonuje oceny zgodności i realizacji procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej z przepisami wewnętrznymi Banku;
- 4) proponuje wprowadzenie usprawnień procesu zarządzania ryzykiem.

2.3.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki terminów przeszacowania, luki ryzyka bazowego i profilu stopy procentowej bilansu Banku. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej, Bank prowadzi ponadto analizy symulacyjne, z uwzględnieniem scenariusza szokowego.

Raport z oceny zakresu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym co miesiąc przygotowuje Zespół ds. analiz i ryzyka i przekazuje go Zarządowi Banku.

Raport zawiera:

- 1) analizę struktury bilansu z dokładną charakterystyką struktury, wielkości aktyw i pasywów wrażliwych i niewrażliwych na zmianę stopy procentowej, jak również w rozbiciu dla oprocentowania stałego i zmiennego;

- 2) analizę niedopasowania (luki) terminów przeszacowania, zawierającą zestawienie luki w odniesieniu do miesiąca poprzedniego łącznie z charakterystyką wielkości dla poszczególnych przedziałów czasowych;
- 3) analizę luki ryzyka bazowego, prezentującą wielkości bilansu oprocentowane według stawki WIBOR, redyskonta, WIBID, papiery wartościowe, jednostki uczestnictwa, stawki zależnej od decyzji Zarządu Banku. Porównanie następuje w odniesieniu do poprzedniego miesiąca;
- 4) analizę krzywej dochodowości – prognoza zmian wyniku odsetkowego, zawiera: analizę stopy redyskonta, WIBORU, WIBIDU, za ostatnie 12 miesięcy, określa założenia jakie są przyjmowane do wyliczenia zmian dochodu odsetkowego, analizę zmiany oprocentowania przy obecnym stanie aktywów i pasywów na wynik Banku, propozycje w zakresie ograniczenia wpływu zmian oprocentowania na wynik;
- 5) prognozę przychodów, kosztów i dochodu odsetkowego, zawiera prezentację zmiany wyniku na koniec miesiąca bieżącego zannualizowany wynik na koniec roku, określa wielkości aktyw przychodowych, pasywów kosztowych, przychodów z odsetek/aktywa przychodowe, koszty z tytułu odsetek/pasywa kosztowe, porównanie do miesiąca poprzedniego;
- 6) analizę limitów narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, tabelaryczne zestawienie zawierające: zakres luki niedopasowania, dopuszczalny limit luki, wykonanie kwotowe i procentowe, określenie stopnia realizacji limitu. Część opisowa prezentuje i analizuje przyczyny ewentualnych przekroczeń.

Informacja dot. ryzyka stopy przedkładać jest Zarządowi Banku na najbliższym posiedzeniu Zarządu Banku, nie później niż do końca miesiąca następującego po okresie, którego dotyczy analiza.

Protokół zawiera:

- 1) określenie tematyki obejmującej: wszystkie analizowane ryzyka, informacje finansowe przygotowywane przez Dział Ekonomiczny, realizację planu finansowego, raportami dotyczącymi systemów informatycznych;
- 2) ustalenia, wnioski dotyczące sposobu usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem, weryfikacji przyczyn powstania ewentualnych przekroczeń limitów, podjęcia działań zaradczych.

Rada Nadzorcza informację o ryzyku stopy procentowej w portfelu bankowym otrzymuje w cyklach kwartalnych. Powyższa informacja zawiera:

- 1) prezentację profilu wszystkich ryzyk, zestawienie struktury i wielkości depozytów, kredyty w podziale podmiotowym i przedmiotowym, pozycje bilansowe i pozabilansowe, wskaźniki określające ryzyko, określenie wielkości sumy bilansowej, struktura bilansu w podziale na pozycje wrażliwe i niewrażliwe na zmianę stopy procentowej, prezentacja stabilności bazy depozytowej, określenie wielkości pozycji walutowych. Powyższe prezentowane jest w formie opisowej i tabelarycznej w odniesieniu do poprzedniego kwartału lub do okresów dłuższych;
- 2) wielkość funduszy Banku oraz wielkości utworzonych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych ryzyk.

2.3.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka stopy procentowej

System limitów w Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko na poziomie zgodnym ze strategią Banku, w tym wewnętrzne limity, ustalane w miarę potrzeb lub w wyniku wykonywania postanowień regulacji

wyższego rzędu.

Ustalanie wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ryzyka stopy procentowej w Banku. Analizy poziomu realizacji poszczególnych limitów i propozycje ewentualnych zmian ich wysokości sporządzane są przez Zespół ds. analiz i ryzyka i przedstawiane Zarządowi Banku. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość ustala Zarząd. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz skali i specyfiki działalności Banku przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian warunków rynkowych.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej wykorzystywane są następujące rodzaje limitów:

- 1) limit udziału aktywów /pasywów walutowych w sumie bilansowej Banku;
- 2) limity ryzyka przeszacowania - limity luki niedopasowania;
- 3) ryzyko opcji klienta - limit wykorzystania ryzyka opcji.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym.

Wyniki testów pozwalają na oszacowanie: wpływu niekorzystnych, szokowych zmian parametrów rynkowych, innych czynników mających wpływ na wartość portfela bankowego, osiągnięte wyniki finansowe oraz fundusze Banku. Dodatkowo Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w procesie ICAAP w celu określenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej.

Na dzień 31.12.2019 r. dokonano oceny wpływu na wynik finansowy Banku i stwierdzono, że przy stanie aktywów i pasywów wielkość zmiany wyniku odsetkowego nie przekroczy 15 % sumy funduszy podstawowych i uzupełniających Banku.

2.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne - jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

2.4.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym

Bank opracował strategię i zasady polityki w zakresie ryzyka operacyjnego, dostosowane do profilu ryzyka.

Założenia strategiczne zostały ujęte w następujących dokumentach:

- 1) „Strategia Banku Spółdzielczego w Leśnicy na lata 2017-2019”;
- 2) „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka”;
- 3) „Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym”;
- 4) „Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: regulacje wewnętrzne opisujące ten system, struktura organizacyjna, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku biorą udział następujący uczestnicy :

1. Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz tolerancję / apetyt na ryzyko, zawarte w strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 2) zapewnia, że Członkowie Zarządu posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje, zapewniające realizację strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 3) dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo – nie rzadziej niż raz w roku - przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, jego skutków i metod zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 4) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, jego kontrolą oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

2. Zarząd Banku:

- 1) podejmuje decyzje dotyczące organizacji właściwego i skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 2) odpowiada za opracowanie i wdrożenie pisemnej strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także za opracowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego wdrożenie, zapewnienie jego spójności ze strategią zarządzania tym ryzykiem oraz właściwe funkcjonowanie tego systemu w Banku, w tym – jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu;
- 3) dokonuje regularnych przeglądów strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem, zgodnie z odpowiednimi regulacjami wewnętrznymi, a gdy zajdzie taka potrzeba powoduje weryfikację i aktualizację strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 4) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 5) nadzoruje i ocenia czy na poszczególnych szczeblach prowadzi się, identyfikację, ocenę, monitorowanie i kontrolę ryzyka oraz czy kierownictwo każdego szczebla efektywnie zarządza ryzykiem operacyjnym;
- 6) nadzoruje realizację przyjętych zasad oraz poziom narażenia Banku na ryzyko operacyjne;
- 7) okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank.

3. Zespół Organizacyjno –Administracyjny i Relacji z Udziałowcami –

- 1) pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym w obszarze identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka (koordynuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku);
- 2) przygotowuje projekt strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 3) prowadzi „Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego” dla całości Banku, a także „Rejestr zewnętrznych zdarzeń ryzyka operacyjnego”;

- 4) odpowiada za wdrożenie przyjętych metod identyfikacji oceny zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla wszystkich obszarów działalności Banku;
 - 5) odpowiada za standardowe analizy i raporty oraz inne informacje z zakresu ryzyka operacyjnego, wskazane przez Radę Nadzorczą, Zarząd Banku, a także sprawozdania wynikające z obowiązku informacyjnego wobec uprawnionych instytucji zewnętrznych;
 - 6) prowadzi analizy profilu i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego Banku;
 - 7) sprawuje nadzór nad opracowaniem, a także wdrożeniem metod redukcji ryzyka operacyjnego lub przyjętych działań zabezpieczających;
 - 8) nadzoruje terminowość audytu prawidłowość raportowania przez jednostki / komórki organizacyjne informacji w zakresie ryzyka operacyjnego;
 - 9) inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem operacyjnym w tym w szczególności monitoruje poprawność i aktualność funkcjonalności systemu AZRO;
 - 10) przygotowuje informację sprawozdawczą związaną z ryzykiem operacyjnym na potrzeby Zarządu Banku;
 - 11) dba o zachowanie adekwatności niniejszych Zasad względem skali i rodzaju działalności Banku.
4. Stanowisko ds. zgodności:
- 1) kontroluje i ocenia sprawność działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - 2) dokonuje przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku;
 - 3) nie pełni bezpośrednio funkcji zarządzania ryzykiem, natomiast dostarcza obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości przeprowadzanych operacji bankowych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, kontrola, raportowanie oraz redukcowanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

W Banku, w celu umożliwienia dokładnego rozpoznania profilu ryzyka operacyjnego obowiązuje klasyfikacja obszaru ryzyka operacyjnego. Najwyższym poziomem klasyfikacji są kategorie ryzyka operacyjnego, a najniższym opisy przykładowych incydentów i zdarzeń. Klasyfikacja jest wspólna dla wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku.

2.4.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego

Identyfikacja ryzyka operacyjnego dla wszystkich istotnych obszarów działalności Banku odbywa się na poziomie jednostek oraz komórek organizacyjnych rzeczywistego dokonywana jest poprzez: określenie źródeł rzeczywistego czynników powstawania ryzyka, identyfikację zdarzeń operacyjnych (incydentów) oraz wyjaśnienie przyczyn tych zdarzeń, identyfikację, analizę zagrożeń dla poszczególnych zasobów.

Pomiar ryzyka operacyjnego dokonywany jest w trzech ujęciach:

- 1) statystycznym – na podstawie danych wewnętrznych o incydentach; oblicza się prawdopodobieństwo wystąpienia oraz skalę strat operacyjnych;
- 2) jakościowo-ilościowym – dokonuje się pomiaru kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego;
- 3) zgodności z normami zewnętrznymi – oblicza się wymogi kapitałowe na ryzyko operacyjne.

Pomiar ryzyka operacyjnego prowadzony jest z wykorzystaniem:

- 1) zgromadzonych danych o incydentach i zdarzeniach operacyjnych według powstałych strat:
 - a) bezpośrednich - uwidocznionych w bazie danych systemu AZRO;
 - b) pośrednich – przy wykorzystaniu „Zestawienia kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego”;
- 2) wyników audytu wewnętrznego;
- 3) wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej;
- 4) wyników samooceny ryzyka operacyjnego;
- 5) raportu zdarzeń ryzyka operacyjnego.

System monitorowania ryzyka operacyjnego Banku obejmuje:

- 1) zdarzenia operacyjne, ich źródła – na podstawie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- 2) skuteczności działań mitygujących (odwracających, naprawczych) i innych metod ograniczania ryzyka – na podstawie rejestru zdarzeń wewnętrznych ryzyka operacyjnego;
- 3) czynniki otoczenia gospodarczego – na podstawie rejestru zewnętrznych zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- 4) wykonanie limitów przyjętych w Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 5) analizę wskaźników;
- 6) czynniki kontroli oraz skuteczność działań kontrolnych – na podstawie wyników (sprawozdań) kontroli wewnętrznej (funkcjonalnej) oraz audytu wewnętrznego;
- 7) czynniki transferu ryzyka – na podstawie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W procesie monitoringu ryzyka uczestniczą Zespół Organizacyjno-Administracyjny i Relacji z Udziałowcami i Zarząd Banku. System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego Banku obejmuje raportowanie cykliczne oraz raportowanie bieżące.

Kwartalne raporty dokumentujące poziom ryzyka operacyjnego otrzymuje Zarząd Banku. Rada Nadzorcza otrzymuje raporty półroczne. W raportach tych prezentowane są analizy strat operacyjnych wraz z dokładnymi opisami przyczyn strat istotnych. Raport zawiera również informację na temat aktualnej wartości wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

W celu umożliwienia Zarządowi Banku podjęcia działań zaradczych w sytuacjach powstania istotnej straty operacyjnej, Zarząd Banku otrzymuje informacje na temat dużych strat w trybie bieżącym.

Raporty z obszaru ryzyka operacyjnego są istotnym elementem informacji zarządczej Banku pozwalającym na identyfikację zagrożeń operacyjnych i podejmowanie prewencyjnych działań ograniczających ryzyko operacyjne. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku jest wspierany przez system informatyczny AZRO.

2.4.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego

W Banku zdefiniowane są metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka.

Do podstawowych metod ograniczania ryzyka operacyjnego należą:

- 1) modyfikacja wewnętrznych regulacji z punktu widzenia redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego;
- 2) rozszerzone monitorowanie ryzyka operacyjnego w sytuacjach stwarzających realne zagrożenie przekroczenia wartości progowych akceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego;
- 3) zabezpieczenia fizyczne ludzi, pomieszczeń, sprzętu, dokumentów i informacji.

Do podstawowych metod łagodzenia skutków zrealizowania ryzyka operacyjnego należą:

- 1) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia);
- 2) zabezpieczenia fizyczne ludzi, pomieszczeń, sprzętu, dokumentów i informacji;
- 3) plany awaryjne.

Bank dąży do ograniczenia ryzyka operacyjnego poprzez wprowadzenie zasad bezpieczeństwa systemów informatycznych obejmujących:

- 1) umowy outsourcingowe i współpracy w zakresie konserwacji i aktualizacji oprogramowania i sprzętu z zewnętrznymi firmami IT (Asseco Poland S.A.; I-BS.pl Sp. z o.o.);
- 2) zabezpieczenia fizyczne newralgicznych punktów systemu bankowego (serwerownie), monitoring elektroniczny, zasady dostępu do sprzętu i pomieszczeń;
- 3) wielostopniowe zabezpieczenia programistyczne jak system kont użytkowników na serwerze zabezpieczony hasłami dostępu;
- 4) system kontroli dostępu do systemu księgowego, obsługi pracowników i ich uprawnień w systemie księgowym;
- 5) procedury nadawania i modyfikacji uprawnień dla pracowników Banku i pracowników zewnętrznych firm IT;
- 6) zabezpieczenia sieci komputerowej przez system zapory (firewall) oraz kontroli dostępu do Internetu, systemy antywirusowe i zapory na stacjach roboczych.

2.5. Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady zarządzania ryzykiem walutowym jest Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku Spółdzielczym w Leśnicy przyjęta w 2018 roku, zwana dalej Polityką.

Polityka, jak również istniejący system kompetencji oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności w zakresie ryzyka walutowego, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem walutowym.

2.5.1 Strategia, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem walutowym

Bank przeprowadza następujące operacje w walutach obcych:

- 1) skup i sprzedaż walut;
- 2) rozliczenia w obrocie dewizowym w kraju i za granicą;
- 3) operacje gotówkowe i bezgotówkowe z rachunków bankowych bieżących i terminowych osób fizycznych i klientów instytucjonalnych;
- 4) rozliczenia w obrocie dewizowym na rachunkach w Banku Zrzeszającym oraz zakładanie lokat bankowych w walutach.

Biorąc pod uwagę skalę działalności dewizowej w odniesieniu do sumy bilansowej Banku, monitorowanie ryzyka walutowego prowadzone jest metodami uproszczonymi, określonymi w procedurach wewnętrznych, ponieważ ryzyko walutowe w ocenie Banku utrzymuje się na niskim poziomie.

Obowiązujące regulacje nadzorcze nakładają na Bank konieczność utrzymywania wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe w sytuacji posiadania otwartej pozycji walutowej całkowitej w wysokości przekraczającej 2 % funduszy własnych.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie na niskim poziomie regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

W ramach struktury organizacyjnej w procesie zarządzania ryzykiem walutowym biorą udział następujące organy i komórki Banku, do zadań których należy między innymi:

1. Rada Nadzorcza
 - 1) akceptuje i dokonuje okresowego przeglądu poziomu podejmowanego ryzyka oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 2) zapoznaje się okresowo z oceną systemu kontroli ryzyka rynkowego w Banku oraz przestrzegania limitów ekspozycji na ryzyko rynkowe;
 - 3) sprawuje ogólny i stały nadzór nad realizacją strategii zarządzania ryzykiem.
2. Zarząd Banku:
 - 1) zatwierdza strukturę organizacyjną;
 - 2) zatwierdza limity ryzyka walutowego;
 - 3) w okresach miesięcznych kontroluje poziom podejmowanego ryzyka walutowego;
 - 4) w okresach miesięcznych dokonuje oceny adekwatności systemu zarządzania ryzykiem walutowym oraz wielkości limitów ryzyka w kontekście przyjętych celów finansowych Banku;
 - 5) przedkłada informacje dla potrzeb Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.
3. Dyrektor ds. Ekonomicznych:
 - 1) bieżąco zarządza ryzykiem walutowym występującym w Banku;
 - 2) sprawuje bieżącą kontrolę nad przestrzeganiem limitów pozycji walutowych zatwierdzonych przez Zarząd, a w przypadku ich przekroczenia podejmuje działania w celu przywrócenia limitów do odpowiedniego poziomu;
 - 2) kontroluje poprawność rozliczania i księgowania transakcji w walutach;
 - 3) podejmuje decyzje o sprzedaży waluty oraz lokuje nadwyżki środków finansowych na rachunkach lokat terminowych w walucie.
4. Dział Ekonomiczny:
 - 1) przygotowuje i analizuje codzienne raporty dotyczące wyników pomiarów ryzyka walutowego w zakresie wielkości otwartej pozycji walutowej i obliczenia wymogu kapitałowego zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami;
 - 2) rozlicza operacje walutowe uznające i obciążające rachunek Banku w Banku Zrzeszającym;
 - 3) dokonuje analizy zgodności stanu sald na rachunkach Banku poprzez:
 - a) kontrolę bilansu walutowego,
 - b) weryfikację zgodności stanów rachunków, z podziałem na poszczególne waluty, z wyciągami z rachunków otrzymanymi z Banku obsługującego, w którym rachunki są umiejscowione,
 - c) sprawdza na bieżąco prawidłowość podanych na wyciągu operacji i wskazanego salda, a w przypadku ich niezgodności informuje Bank Zrzeszający w terminie 14 dni od daty otrzymania wyciągu,
 - 4) sporządza sprawozdawczość miesięczną w zakresie pozycji walutowych zgodnie z wymogami NBP;
 - 5) wczytuje tabele kursowe przesyłane przez Bank Zrzeszający do systemu księgowego Banku.
5. Zespół ds. analiz i ryzyka:
 - 1) przygotowuje i analizuje codzienne raporty dotyczące wyników pomiarów ryzyka walutowego w zakresie stanu gotówki w kasach walutowych Banku;
 - 2) sporządza w okresach miesięcznych i przedkłada Zarządowi Banku:

- a) informację dotyczącą pozycji walutowych oraz wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego,
 - b) informację dotyczącą pomiaru, monitorowania ryzyka walutowego i kontroli przestrzegania ustalonych limitów.
6. Kierownictwo jednostek organizacyjnych Banku:
- 1) kontroluje przestrzeganie limitów dla poszczególnych walut w kasach;
 - 2) podejmuje decyzje o odprowadzeniu lub zasileniu w walutę;
 - 3) podejmuje decyzję o zastosowaniu odmiennego od obowiązującego kursu waluty zgodnie z odrębnymi uregulowaniami.

2.5.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka walutowego

Pomiar ryzyka walutowego ma na celu określenie poziomu ryzyka oraz wpływu operacji obciążonych ryzykiem na sytuację finansową Banku. Ocena ryzyka walutowego metoda podstawową jest dokonywana w oparciu o zestawienie pozycji walutowych Banku, sporządzane przez Zespół ds. analiz i ryzyka, według stanu na koniec każdego dnia roboczego.

Dla potrzeb badania poziomu ryzyka walutowego Zespół przeprowadza miesięczną analizę w oparciu o dane:

- 1) pozycja walutowa – wartości w walutach oryginalnych;
- 2) struktura walutowa depozytów (wartości w walucie oryginalnej);
- 3) zestawienie wymogu kapitałowego oraz całkowitej pozycji walutowej Banku.

Dział Ekonomiczny sporządza zestawienie transakcji dokonywanych w walucie na koniec dnia operacyjnego przez pracowników wykonujących te transakcje. Transakcje te wykonywane są zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami oraz wymogami Banku Zrzeszającego i za jego pośrednictwem.

2.5.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka walutowego

Poziom ekspozycji na ryzyko walutowe ogranicza obowiązujący w Banku system limitów zewnętrznych i wewnętrznych. Normę zewnętrzną dopuszczalnego ryzyka walutowego w działalności banków, rozumianą jako wielkość pozycji walutowej netto, której przekroczenie skutkuje koniecznością obliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego, określają obowiązujące w tym zakresie uregulowania nadzorcze, w tym w szczególności Rozporządzenie.

Normę zewnętrzną dopuszczalnego ryzyka walutowego stanowią przede wszystkim: łączny współczynnik kapitałowy Banku, poziom funduszy własnych i/lub kapitału wewnętrznego Banku. Wewnętrzne normy dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko walutowe stanowią limity wewnętrzne, ustalane w oparciu o wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka walutowego określana przez Radę Nadzorczą.

W celu zagwarantowania utrzymania narażenia Banku na ryzyko w granicach tolerancji ustalonej przez Radę Nadzorczą, Zarząd Banku określa limity dla ryzyka walutowego i wprowadza je do Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym.

Do pomiaru ryzyka walutowego wykorzystywane są następujące rodzaje limitów:

- 1) limit na pozycję walutową całkowitą w wysokości wg. kursu średniego NBP na dzień sprawozdawczy;
- 2) limit udziału średniej całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych Banku ;

- 3) limit dopuszczalnej straty z tytułu niekorzystnych zmian kursów walut ustalony przy założeniu zmiany kursu walut o 30%.

Bank w ramach prowadzonej działalności operacyjnej dąży do minimalizacji ryzyka walutowego poprzez utrzymanie wartości pozycji walutowej całkowitej na poziomie adekwatnym do skali prowadzonej działalności dewizowej, równocześnie niższym od przyjętego limitu. Osiągnięta wysokość pozycji walutowej na dzień 31.12.2019 r. spowodowała, że Bank nie miał obowiązku naliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego, ponieważ nie przekraczała 2 % funduszy własnych. Obszar ryzyka walutowego cechował się dużą stabilnością.

Bank w celu ustalenia wpływu niekorzystnych zmian kursów walut na wynik finansowy, przeprowadza testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka walutowego, zakładając zmiany kursu walut. Na dzień 31.12.2019 r. wyniki testów skrajnych nie przekraczają wielkości ustalonego limitu dopuszczalnej straty z tytułu niekorzystnych zmian kursów walut.

2.6. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności jest Polityka zgodności w Banku Spółdzielczym w Leśnicy przyjęta w 2019 roku, zwana dalej Polityką.

Polityka, jak również istniejący system kompetencji oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności w zakresie ryzyka braku zgodności, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2.6.1 Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Polityce oraz w Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Leśnicy.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest w szczególności:

- 1) ograniczenia strat ponoszonych z tytułu realizacji tego ryzyka ;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) minimalizowanie negatywnych skutków nieprzestrzegania regulacji zewnętrznych, wewnętrznych raz przyjętych standardów postępowania;
- 4) dostosowanie narzędzi informatycznych do zmieniających się przepisów zewnętrznych i wewnętrznych;
- 5) wprowadzenie zasad zarządzania ładem korporacyjnym w oparciu o regulację Komisji Nadzoru Finansowego oraz wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza założenia polityki w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) ocenia stopień efektywności zarządzania tym ryzykiem w Banku.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności;

- 2) nadzoruje opracowanie, wprowadzenie i aktualizację regulacji w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) odpowiada za ustanowienie stale i efektywnie działającej jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku.

Jednostka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności:

- 1) prowadzi rejestr regulacji wewnętrznych Banku;
- 2) prowadzi rejestr umów dotyczących zlecenia czynności podmiotom zewnętrznym;
- 3) prowadzi rejestr spraw sądowych;
- 4) monitoruje i prowadzi ewidencję incydentów naruszenia norm zgodności;
- 5) współpracuje z komórkami wewnętrznymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności;
- 6) współpracuje z Radcą Prawnym Banku;
- 7) współpracuje z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności;
- 8) raportuje na temat poziomu ryzyka braku zgodności do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
- 9) zapewnia zgodność obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z przepisami prawa;
- 10) dokonuje oceny potencjalnych skutki naruszenia przepisów i regulacji wewnętrznych;
- 11) dba o przeprowadzenie szkoleń dla pracowników z zakresu przestrzegania obowiązujących w Banku norm prawnych, standardów postępowania.

Zespół ds. analiz i ryzyka wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka braku zgodności zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami.

Stanowisko ds. zgodności:

- 1) sprawuje funkcje kontroli w ramach stanowiska w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) przeprowadza niezależne monitorowanie w zakresie zgodności działania jednostki i komórek organizacyjnych z przyjętą polityką Banku, planami, procedurami, przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi, a także zasadami zarządzania ryzykiem w Banku;
- 3) dokonuje niezależnego monitorowania funkcjonowania systemów zarządzania ryzykami w Banku oraz ocena adekwatności kapitałowej;
- 4) identyfikuje ryzyko braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę do spraw zgodności;
- 5) przygotowuje mapy ryzyka i jej aktualizację;
- 6) okresowo przekazuje raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.

Wszyscy pracownicy Banku:

- 1) bieżące śledzenie zmian w regulacjach dotyczących wykonywanych zagadnień;
- 2) przestrzeganie przepisów wewnętrznych i zewnętrznych – zgłaszanie niespójności;
- 3) przeprowadzanie rzetelnej kontroli bieżącej oraz następnej – przeprowadzanej przez kierownictwo jednostek i komórek organizacyjnych.

2.6.2 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka braku zgodności

Do podstawowych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności należą:

- 1) prowadzenie rejestru regulacji wewnętrznych Banku;
- 2) prowadzenie rejestru umów dotyczących zlecenia czynności podmiotom zewnętrznym;

- 3) prowadzenie rejestru spraw sądowych;
- 4) monitorowanie i prowadzenie ewidencji incydentów naruszenia norm zgodności;
- 5) współpraca z komórkami wewnętrznymi Banku z zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności;
- 6) współpraca z Radcą Prawnym Banku;
- 7) współpraca z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności;
- 8) raportowanie na temat poziomu ryzyka braku zgodności do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
- 9) zapewnienie zgodność obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z przepisami prawa;
- 10) ocena potencjalnych skutki naruszenia przepisów i regulacji wewnętrznych;
- 11) dbałość o przeprowadzenie szkoleń dla pracowników z zakresu przestrzegania obowiązujących w Banku norm prawnych, standardów postępowania.

Dokonuje się oceny poziomu ryzyka z punktu widzenia skuteczności funkcjonowania mechanizmów kontrolnych i innych działań zabezpieczających poprzez ocenę:

- 1) występujących naruszeń polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności, w ramach danego procesu;
- 2) zarejestrowanych istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- 3) ustaleń kontroli wewnętrznych i zewnętrznych;
- 4) zapisów rejestru reklamacji klientów;
- 5) zapisów rejestru transakcji podejrzanych dotyczących „prania pieniędzy”;
- 6) wykonania zaplanowanych szkoleń dotyczących przestrzegania zasad wprowadzonych przez regulacje wewnętrzne i zewnętrzne;
- 7) wyników oceny kontroli wewnętrznej, dotyczących zastrzeżeń co do skuteczności działań kontrolnych lub stwierdzenia nieprawidłowości;
- 8) wyników ostatniej oceny nadzorczej dotyczącej jakości zarządzania danym obszarem;
- 9) ustaleń wielkości skutków finansowych występujących incydentów w danym okresie;
- 10) rejestru pracowników, analiza przyczyn odejścia pracowników.

Skutki finansowe są wyliczane kwotowo, natomiast skutki niefinansowe ujmowane są w formie opisowej.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności odbywa się w oparciu o informacje otrzymane z jednostek i komórek organizacyjnych Banku.

Raportowanie skutków nieprzestrzegania wewnętrznych regulacji oraz wyników monitorowania czynników ryzyka, składających się na ryzyko braku zgodności odbywa się w cyklach półrocznych do Zarządu, w cyklach rocznych do Rady Nadzorczej.

Raporty ryzyka zawierają:

- 1) opis profilu ryzyka;
- 2) analizę i ocenę skali występowania czynników ryzyka;
- 3) wnioski;
- 4) propozycje podjęcia działań w celu ograniczenia ryzyka braku zgodności.

2.6.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka braku zgodności

Bank dąży do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Wszyscy pracownicy Banku są zobowiązani do przestrzegania przepisów wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania.

Decyzje o ograniczaniu ryzyka braku zgodności bezpośrednio kształtują profil ryzyka braku zgodności. W Banku zdefiniowane są metody ograniczania ryzyka braku zgodności oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka.

W celu minimalizowania ryzyka braku zgodności w Banku podejmowane są działania o charakterze:

- 1) organizacyjnym;
- 2) proceduralnym;
- 3) kontrolnym.

Działania o charakterze organizacyjnym to przede wszystkim wdrożenie zasad pomiaru, limitowania oraz monitorowania ryzyka braku zgodności. W tym celu Zarząd zapewnia odpowiednią do skali i złożoności działalności, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności. Zatwierdzona struktura organizacyjna powinna zapewniać unikanie konfliktów interesów, w tym konfliktów związanych z powiązaniem personalnymi. Zasady zarządzania konfliktem interesów zawarte są w Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Działania o charakterze proceduralnym to opracowanie i wdrożenie odpowiednich regulacji wewnętrznych, przeprowadzenie szkoleń wśród pracowników oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych.

Działania o charakterze kontrolnym to ujęcie w procedurach kontroli funkcjonalnej (bieżącej i następnej) oraz w procedurach audytu wewnętrznego zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności.

Wymienione wyżej działania służą realizacji wyznaczonych zamierzeń:

- 1) opracowanie i wdrożenie regulacji wewnętrznych dostosowanych do zmieniających się regulacji zewnętrznych;
- 2) zapewnienie skutecznej kontroli zgodności;
- 3) doskonalenie procedur zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 4) organizacja szkoleń dla pracowników oraz członków Rady Nadzorczej w zakresie przestrzegania regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania;
- 5) wdrożenie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) realizacja zaleceń audytu, zaleceń po kontroli KNF / po BION;
- 7) dostosowanie narzędzi informatycznych do zmian przepisów.

W celu ograniczania ryzyka braku zgodności w Banku podejmowane są następujące działania:

- 1) korzystanie z pomocy Banku Zrzeszającego lub z wzorców przyjętych przez Zrzeszenie, przy opracowywaniu regulacji wewnętrznych;
- 2) przydzielenie zadań w zakresie analizy ryzyka braku zgodności odpowiednim komórkom organizacyjnym Banku;
- 3) dokonywanie przeglądów regulacji wewnętrznych po powzięciu wiadomości o przyjętych i wchodzących w życie zmianach prawnych;
- 4) współpraca z dostawcami systemów informatycznych;
- 5) identyfikacja ryzyka wynikającego z umów i zasięganie opinii Radcy Prawnego w zakresie regulacji wewnętrznych, w tym wzorów umów;
- 6) identyfikacja ryzyka niekorzystnego rozstrzygnięcia sporów sądowych i tworzenie rezerw na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia;

- 7) szkolenia pracowników;
- 8) kontrola przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku.

2.7. Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe to ryzyko wynikające z niedostosowania wielkości funduszy własnych do skali i złożoności działalności prowadzonej przez Bank lub ryzyko ewentualnych problemów w pozyskaniu dodatkowego kapitału, w szczególności gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

2.7.1. Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem kapitałowym

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych;
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów: Tier I, Tier podstawowy i Tier II;
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE;
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce zarządzania kapitałem, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Zarządzanie kapitałem w Banku obejmuje proces alokacji kapitału oraz proces monitorowania realizacji przyjętych założeń.

W zarządzaniu kapitałem mają zastosowanie przepisy zewnętrzne, tj. Rozporządzenie, Ustawa Prawo Bankowe, Uchwały KNF oraz przepisy wewnętrzne.

Przepisy wewnętrzne Banku są weryfikowane pod względem merytorycznej zgodności z profilem działalności Banku i kierunkiem jego rozwoju oraz w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku jest uaktualniana nie rzadziej, niż raz w roku.

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – w zakresie sprawowania nadzoru nad adekwatnością systemu zarządzania kapitałem w Banku;
- 2) Zarząd Banku – w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania kapitałem na poziomie adekwatnym do skali i zakresu działalności Banku, poprzez przejęcie i wdrożenie struktur, procedur i narzędzi niezbędnych do aktywnego zarządzania kapitałem. Jest także odpowiedzialny za projektowanie polityki w zakresie zarządzania kapitałem oraz okresowe analizowanie i weryfikowanie pozycji Banku w zakresie adekwatności kapitałowej;
- 3) Zespół ds. analiz i ryzyka – w zakresie monitorowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku.

2.7.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kapitałowego

System informacji zarządczej w ramach ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) miesięcznie – raport dotyczący pomiaru, monitorowania, raportowania o kontrolowania poziomu ryzyka, sporządzany przez Zespół ds. analiz i ryzyka, przekazywany na posiedzenie Zarządu;
- 2) kwartalnie – analiza adekwatności kapitałowej, sporządzana przez Zespół ds. analiz i ryzyka, przekazywana na posiedzenie Rady Nadzorczej ;
- 3) rocznie – informacja z przeprowadzonych kapitałowych testów warunków skrajnych oraz informacja z realizacji Polityki kapitałowej, sporządzana przez Zespół ds. analiz i ryzyka przekazywana na posiedzenie Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową, przedkładany kwartalnie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka kapitałowego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego wystąpienia, wykorzystania limitów wewnętrznych oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

2.7.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kapitałowego

Alokacja kapitałów Banku na poszczególne ryzyka odbywa się zgodnie z Rozporządzeniem oraz wewnętrznymi przepisami Banku, tj. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej. Alokacja kapitału na wszystkie istotne rodzaje ryzyka ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje.

W Banku funkcjonują następujące limity wewnętrzne odnośnie alokacji funduszy własnych na poszczególne rodzaje ryzyka:

- 1) kredytowe/kapitały;
- 2) operacyjne/kapitały;
- 3) koncentracji/kapitały;
- 4) stopy procentowej/kapitały;
- 5) płynności/kapitały;
- 6) kapitałowe/kapitały;
- 7) wyniku finansowego/kapitały;
- 8) pozostałe ryzyka/kapitały.

Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku poprzez zatwierdzenie Polityki zarządzania kapitałem.

Proces szacowania wysokości kapitału niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka odbywa się w następujących etapach:

- 1) określenie całkowitego kapitału regulacyjnego – w miesięcznych okresach sprawozdawczych;
- 2) ocena istotności ryzyk bankowych nie w pełni ujętych w kapitale regulacyjnym oraz pozostałych ryzyk, na które narażony jest Bank - w kwartalnych okresach sprawozdawczych;
- 3) oszacowanie poziomu kapitału wewnętrznego - w kwartalnych okresach sprawozdawczych.

Przyjmuje się, że Bank będzie prowadził działalność w sposób zapewniający zachowanie ogólnych limitów ryzyka wyrażonych w postaci następujących wskaźników:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy na koniec miesięcznych okresów sprawozdawczych powinien kształtować się na poziomie wyższym lub równym 13,50%;
- 2) współczynnik kapitału Tier I na koniec miesięcznych okresów sprawozdawczych powinien osiągnąć wartość na poziomie wyższym lub równym 11,50%;
- 3) łączna wartość funduszy własnych w kwartalnych okresach sprawozdawczych wyższa o co najmniej 15 % od oszacowanego kapitału wewnętrznego;
- 4) oszacowana przez Bank kwota niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności bankowej – kapitał wewnętrzny, będzie na koniec poszczególnych kwartałów stanowiła maksymalnie 88% łącznej wartości funduszy własnych.

Limity kapitału wewnętrznego alokowanego na poszczególne rodzaje ryzyka, przyjmowane w rocznych planach finansowych opracowywane i monitorowane są przez wskazane stanowiska/zespoły/działy. Wykorzystanie limitów ryzyka dotyczących adekwatności kapitałowej w ramach kapitału wewnętrznego raportowane jest Zarządowi Banku.

W przypadku przekroczenia limitów Dział Ekonomiczny przy współpracy z Zespołem ds. analiz i ryzyka przeprowadzi szczegółową analizę zaistniałej sytuacji i przedstawi stosowne wnioski Zarządowi Banku. Jeżeli jest to uzasadnione potencjalnymi wymiernymi korzyściami dla Banku, analiza będzie zawierała propozycje podwyższenia limitu pod warunkiem, że nie spowoduje to spadku wewnętrznego współczynnika wypłacalności poniżej 8%. Analiza przyczyn odchylenia powinna być przeprowadzona w okresie 30 dni po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

Dział Ekonomiczny we współpracy z Zespołem ds. analiz i ryzyka powinien przygotować propozycję działań ograniczających ekspozycję na ryzyko lub plan zwiększenia funduszy. Podwyższenie limitu alokacji kapitału wewnętrznego zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.

2.8. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to może przejawiać się w obszarze: wyniku finansowego, strategicznym i otoczenia, w tym zmian regulacyjnych i warunków konkurencji.

Ryzyko wyniku finansowego to ryzyko wynikające z niewłaściwej dywersyfikacji zysku lub niezdolności Banku do utrzymania rentowności na poziomie wynikającym z zatwierzonego przez Radę Nadzorczą planu finansowego.

Ryzyko strategiczne to ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Ryzyko otoczenia ekonomicznego to ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności).

Ryzyko regulacyjne to ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności.

Ryzyko konkurencji to ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurowania) mających niekorzystny wpływ na podmiot.

2.8.1 Strategie, procesy i organizacja zarządzania ryzykiem biznesowym

Cele w zakresie ryzyka biznesowego są realizowane poprzez przyjęcie odpowiednich kierunków działania:

- 1) zapewnienie prawidłowej identyfikacji, monitoringu, organizacji i kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka biznesowego;

- 2) analiza charakteru działalności i produktów oraz struktury klientów i portfela produktów;
- 3) budowa strategii w oparciu o weryfikację swojej pozycji konkurencyjnej, podstawowych zmian w strukturze rynku oraz strategii konkurowania innych podmiotów obecnych na rynku;
- 4) opracowanie strategii i planów finansowych dostosowanych do możliwości Banku;
- 5) obserwacja zmian w otoczeniu regulacyjnym, polityce gospodarczej rządu i zmian technologicznych pod kątem potencjalnego wpływu na ryzyko osiągnięcia celów strategicznych;
- 6) tworzenie odpowiednich zasobów technicznych i przygotowanie wyspecjalizowanego personelu.

Akceptowalny poziom ryzyka biznesowego został określony w Strategii działania Banku oraz w planie finansowym.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym to:

- 1) analiza otoczenia między innymi: gospodarczego, regulacyjnego, konkurencyjnego, demograficznego, stanowiąca podstawę budowy założeń do planu finansowego oraz założeń testów warunków skrajnych;
- 2) sporządzenie planu wieloletniego (Strategii działania) i planu rocznego;
- 3) analiza spójności planu i polityk w zakresie zarządzania ryzykami ze Strategią;
- 4) przeprowadzenie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego, opartych na analizie zmienności otoczenia makro i mikroekonomicznego Banku;
- 5) weryfikacja planowanych działań Banku w celu realizacji zakładanego wyniku finansowego, w tym ewentualna korekta planu;
- 6) ocena ryzyka biznesowego, tj. monitorowanie realizacji planu, odchyień od realizacji planu oraz ocena ich przyczyn.

Rada Nadzorcza:

- 1) dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd Banku założeń Strategii i planów finansowych w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem;
- 2) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd Banku:

- 1) opracowuje i wdraża Strategię Banku, zapewnia warunki jej realizacji oraz sprawuje nadzór nad jej realizacją;
- 2) zapewnia możliwie wysokie standardy jakości obsługi klienta oraz produktów bankowych;
- 3) organizuje system planowania, zapewnia efektywność procesów planistycznych jak również zgodność planowania operacyjnego z ogólną Strategią Banku, a także przyjmuje plany i sprawuje nadzór nad ich realizacją;
- 4) organizuje oraz formalizuje przebiegające w Banku procesy, zapewniając ich profesjonalną realizację w sposób bezpieczny i zgodny z przepisami prawa;
- 5) okresowo informuje Radę Nadzorczą o sytuacji finansowej i ekonomicznej Banku oraz o sprawach ważnych z punktu widzenia działalności Banku.

Zespół ds. analiz i ryzyka opracowuje założenia do planów ekonomiczno-finansowych Banku. Koordynuje sporządzanie oraz monitorowanie realizacji tych planów przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne. Przygotowuje w okresach półrocznych informację dotyczącą zmian w strukturze rynku, strategii konkurowania oraz zmian w otoczeniu regulacyjnym.

Dyrektor ds. ekonomicznych we współpracy z działem ekonomicznym sporządza informacje z zakresu gospodarki finansowej Banku oraz informacje o sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku na potrzeby Zarządu Banku i Rady Nadzorczej. Dokonuje weryfikacji Polityki i zasad prowadzenia rachunkowości.

Stanowisko ds. zgodności dokonuje kontroli zgodności działania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych z przyjętą polityką, planami, procedurami, przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Przeprowadza ocenę procesu zarządzania, monitorowania i pomiaru ryzyka biznesowego.

Pozostałe jednostki organizacyjne zobowiązane są do:

- 1) realizacji celów strategicznych Banku oraz wynikających z nich planów i polityk;
- 2) pozyskiwania nowych oraz współpraca z dotychczasowymi klientami w zakresie sprzedaży produktów i usług bankowych;
- 3) kształtowania poprawnych realizacji z klientami;
- 4) realizacji planów cząstkowych.

Ryzykiem biznesowym w zakresie wyniku finansowego Bank zarządza opracowując plan finansowy, który uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyka oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym. Założenia planów finansowych powinny być spójne z założeniami Strategii. Bank prowadzi swoją działalność w oparciu o plan finansowy, który jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania Bankiem, określającym cele i środki jego realizacji oraz zawierającym projekcję finansową dotyczącą między innymi bilansu i rachunku zysków i strat. Roczny plan finansowy stanowi podstawę prowadzenia gospodarki finansowej Banku i wyznacza poziom wyniku finansowego jaki przyjęto do realizacji.

Poziom ryzyka strategicznego jest oceniany w kontekście jakości procesu podejmowania decyzji biznesowych oraz ich realizacji jak również charakteru rozwiązań zastosowanych przy konkretnych decyzjach w zestawieniu ze specyfiką Banku i profilem jego ryzyka oraz warunkami zewnętrznymi, w jakich działa. Bank określa jasne i zrozumiałe mierniki celów oraz zapewnia ich odpowiedni monitoring, polegający na rocznej ocenie realizacji założeń Strategii działania Banku oraz spójności z planem finansowym.

Bank dokonuje przeglądu otoczenia, w którym funkcjonuje i swojej pozycji rynkowej. W szczególności weryfikuje swoją pozycję konkurencyjną, podstawowe zmiany w strukturze rynku (klienci, produkty i konkurenci) oraz strategię konkurowania innych podmiotów obecnych na rynku.

2.8.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka biznesowego

Elementem niezbędnym w procesie planowania jest ocena realizacji przyjętego planu ze szczególnym uwzględnieniem poziomu osiągniętego wyniku finansowego.

Analiza w powyższym obszarze następuje na podstawie:

- 1) miesięcznej informacji dotyczącej ogólnej sytuacji finansowej Banku i stopnia wykonania podstawowych wielkości planu finansowego, sporządzanej przez Dyrektora ds. ekonomicznych, prezentowanej na posiedzeniu Zarządu Banku w terminie określonym w Instrukcji opracowywania i monitorowania planu finansowego Banku Spółdzielczego w Leśnicy;

- 2) miesięcznej tabeli wyników finansowych z podziałem na placówki, sporządzanej przez Dział ekonomiczny i przekazywanej na posiedzenie Zarządu Banku, przygotowanej w formie tabelarycznej obejmującej wielkość: depozytów z podziałem na terminowe i bieżące, kredytów z uwzględnieniem kredytów zaległych, dochodów i kosztów, wyniku finansowego, kapitałów, sumy bilansowej, ilości etatów, współczynnika wypłacalności, udziału kredytów w depozytach, lokat w Banku Zrzeszającym, dłużnych papierów i certyfikatów inwestycyjnych, rezerwy obowiązkowej, rezerw celowych;
- 3) kwartalnej informacji o stopniu realizacji planu finansowego dla głównych pozycji rachunku zysków i strat, sporządzanej przez Dyrektora ds. ekonomicznych do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, przekazywanej na posiedzenie Zarządu Banku;
- 4) kwartalnej informacji z uwzględnieniem realizacji założeń planu finansowego z podziałem na placówki, sporządzanej przez Zespół ds. analiz i ryzyka, na podstawie załącznika do Instrukcji opracowywania i monitorowania planu finansowego, przekazywanej na posiedzenie Zarządu Banku;
- 5) kwartalnej oceny jednostek organizacyjnych Banku, sporządzanej przez Stanowisko ds. zgodności, na podstawie procedury Zasady i ocena jednostek organizacyjnych, przekazywanej na posiedzenie Zarządu Banku;
- 6) kwartalnej informacji o kosztach poniesionych przez Bank w wyniku niekorzystnych rozstrzygnięć spraw sądowych, sporządzanej w formie opisowej przez Dyrektora ds. ekonomicznych, przekazywanej na posiedzenie Zarządu Banku.

Bank określa jasne i zrozumiałe mierniki celów oraz zapewnia ich odpowiedni monitoring, polegający na rocznej ocenie realizacji założeń Strategii działania Banku oraz spójności z planem finansowym. Informację opisową obejmującą poprzedni rok przygotowuje Zespół ds. analiz i ryzyka we współpracy z Wiceprezesami Zarządu w terminach określonych w Instrukcji opracowywania i monitorowania planu finansowego Banku Spółdzielczego w Leśnicy. Informacja dotycząca stopnia realizacji Strategii Banku jest prezentowana na posiedzeniu Zarządu Banku, a następnie na posiedzeniu Rady Nadzorczej. Sporządzana informacja o stopniu realizacji Strategii jest warunkiem ewentualnych, odpowiednich działań korygujących. Korygowanie działalności Banku poprzez aktualizację Strategii wymaga akceptacji Rady Nadzorczej.

Bank dokonuje przeglądu otoczenia, w którym funkcjonuje i swojej pozycji rynkowej. W szczególności weryfikuje swoją pozycję konkurencyjną, podstawowe zmiany w strukturze rynku (klienci, produkty i konkurenci) oraz strategię konkurowania innych podmiotów obecnych na rynku. W procesie analizy ryzyka biznesowego w aspekcie analizy otoczenia ekonomicznego i konkurencji Bank korzysta z informacji przygotowywanych przez Bank Zrzeszający i publikowanych w wewnętrznym serwisie ekonomicznym w zakresie:

- 1) dziennych informacji dotyczących wydarzeń ekonomiczno-finansowych oraz rynków: walutowego, stopy procentowej, akcji, pieniężnego papierów wartościowych;
- 2) tygodniowych informacji dotyczących danych makroekonomicznych z kraju, ze świata, rynków: finansowych, walutowych, towarowych, kapitałowych;
- 3) miesięcznych informacji dotyczących sektora: bankowego, usług faktoringowych, usług leasingowych, usług maklerskich oraz rynku nieruchomości i rynku rolnego.

Dodatkowo Bank analizuje wszystkie informacje sporządzane przez Bank Zrzeszający w zakresie wyników ekonomicznych i oceny ekonomiczno-finansowej Banku także na tle innych banków spółdzielczych.

W procesie analizy ryzyka regulacyjnego Bank wykorzystuje informację sporządzaną przez Bank Zrzeszający dotyczącą zmian w prawie z zakresu działalności banków spółdzielczych i Banku Zrzeszającego. Na podstawie powyższych informacji Zespół ds. analiz i ryzyka w okresach półrocznych przygotowuje zbiorczą informację dotyczącą zmian w strukturze rynku, strategii konkurencyjności oraz zmian w otoczeniu regulacyjnym. Informacja ta w formie opisowej prezentowana jest na posiedzeniu Zarządu Banku oraz na posiedzeniu Rady Nadzorczej.

Przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego ma na celu ocenę:

- 1) zmienności, niepewności otoczenia, w którym działa Bank;
- 2) wpływu ww. zmian na wynik finansowy Banku, a co za tym idzie na budowę funduszy własnych;
- 3) możliwości realnej odbudowy funduszy własnych, tj. ich coroczny wzrost minimum o wskaźnik inflacji.

Sprawozdanie roczne sporządzane przez Bank podlega kontroli przeprowadzanej przez biegłego rewidenta, który stwierdza, czy sprawozdanie:

- 1) przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Banku, w tym także jego wyniku finansowego;
- 2) zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami rachunkowości oraz na podstawie prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- 3) jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Banku.

Biegły rewident po zakończeniu badania sprawozdania finansowego dokonuje prezentacji swojej sprawozdania z badania na posiedzeniu Komitetu Audytu w okresie przed prezentacją tego sprawozdania na Zebraniu Przedstawicieli.

2.8.3 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka biznesowego

W celu zmniejszenia zagrożeń płynących z narażenia na ryzyko biznesowe Bank prowadzi następujące działania:

- 1) stosowany jest odpowiedni system planowania strategicznego oraz pomiaru i nadzorowania postępów Strategii;
- 2) proces planowania finansowego, pomiaru wyników o nadzoru nad wykonaniem planów finansowych oraz marketingowych zapewnia spójność pomiędzy tymi planami a planami strategicznymi;
- 3) ocenia się narażenie Banku na przyszłą wielkość ryzyka poprzez ocenę wyników testowania warunków skrajnych;
- 4) dokonuje się oceny istotności ryzyka biznesowego i w razie potrzeby alokuje odpowiednie fundusze własne na pokrycie istotnych strat z tytułu tego ryzyka;
- 5) zapewnia się odpowiednie szkolenia dla kadry uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem biznesowym.

2.9 Ogólny profil ryzyka Banku, zawierający kluczowe wskaźniki dotyczące ryzyka

	Założenia Strategii na 2019 rok	Wykonanie na 31.12.2019 rok	% wykonania Strategii

Ryzyko kredytowe:			
Udział kredytów w sumie bilansowej	79%	55,70%	70,51
Relacja należności zagrożonych do sumy funduszy własnych	40,95%	53,49%	130,62
Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	4,68%	6,28%	134,19
Limit optymalny wskaźnika LtV (zabezpieczenie na nieruchomości mieszkalnej)	80%	80%	100,00
Limit optymalny wskaźnika LtV (zabezpieczenie na nieruchomości komercyjnej)	75%	75%	100,00
Ryzyko płynności			
M1	25.000	56 597	226,39
M2	1,50	1,48	98,67
M3	2,00	2,57	128,50
M4	1,20	1,43	119,17
LCR	150%	205,12%	136,75
NCFR	sprawozdanie	162%	
Ryzyko stopy procentowej			
Wynik z tytułu odsetek	11.623	13.517	116,30
Marża odsetkowa	5,00%	2,89%	57,80
Udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej	93%	91,22%	98,09

Udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej	60%	51,57%	85,95
Ryzyko operacyjne:			
Koszty ryzyka operacyjnego netto nie wyższe niż % Funduszy własnych Banku	2,00%	0,28%	14,00
Nakłady na informatykę (tys. zł.-roczne obciążenie wyniku finansowego)	110,00	286,00	260,00
Wskaźnik rotacji kadr	2%	7,50%	375,00
Ryzyko walutowe			
Skala działalności walutowej jako % aktywów	5,00%	2,84%	56,80
Pozycja walutowa całkowita (tys. zł.)	600,00	180,00	30,00

Limity alokacji kapitału na poszczególne ryzyka

rodzaj ryzyka	wysokość wymogu kapitałowego w tys. zł	wysokość wymogu (% funduszy własnych)	wysokość limitu (% funduszy własnych)	poziom realizacji limitu (w %)
ryzyko kredytowe	15 791,00	46,44%	68,00%	68,29%
ryzyko walutowe	0,00	0,00%	1,00%	0,00%
ryzyko operacyjne	2 392,00	7,03%	13,00%	54,08%
ryzyko stopy procentowej	927,00	2,73%	4,00%	68,25%
ryzyko płynności	0,00	0,00%	1,00%	0,00%
pozostałe ryzyka	0,00	0,00%	1,00%	0,00%

Poziom ryzyka utrzymywany był w 2019 roku w ramach akceptowalnego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka, a profil tego ryzyka nie uległ zmianie. Kształtowanie się funduszy własnych i wymogów kapitałowych spowodowało, że Bank zachował w zasadzie wyznaczone wewnętrzne limity alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka.

Bank w 2019 r. podjął szereg działań w celu zapewnienia prowadzenia działalności na bezpiecznym poziomie wynikającym z przyjętych i zaakceptowanych przez Radę Nadzorczą założeń i określonych celów w Strategii działania Banku, Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, poszczególnych Politykach w obszarze ryzyk oraz założeniach do planu finansowego.

2.10. Informacja w zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia

W zakresie zasad zarządzania:

1. Członkowie Zarządu pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku, odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej lub organach innych podmiotów.
2. Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza, działając zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Leśnicy, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata.
3. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych.
4. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Leśnicy, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.
5. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli w okresach rocznych.
6. Z uwagi na skalę działania, Bank nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
7. W obrębie Rady Nadzorczej utworzony został Komitet Audytu.
8. Przepływ informacji dotyczącej ryzyka, kierowanej do Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej, jest sformalizowany i zgodny z regulacją wewnętrzną, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzenia raportów i sprawozdań dotyczących między innymi ryzyka.
9. Systemem informacji zarządczej objęte są wszystkie rodzaje ryzyka, uznawane przez Bank za istotne.
10. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

3. ZAKRES STOSOWANIA – Art. 436 ROZPORZĄDZENIA

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437 ROZPORZĄDZENIA

Bank Spółdzielczy w Leśnicy ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 492 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. oraz zgodnie z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającemu wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (załącznik nr 6 do Rozporządzenia nr 1423/2013).

Informacja na temat funduszy własnych
na dzień 31.12.2019 r. (w zł).

Pozycja	Kwota w dniu ujawnienia
---------	----------------------------

		31.12.2019 r.
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	1 645 000
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	30 093 976
3a	Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	31 738 976
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-25
7a	Dodatkowe odliczenia z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-128 498
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65 % (kwota ujemna)	
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	

25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-128 523
29	Kapitał podstawowy Tier I	31 610 453
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	31 610 453
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	2 390 137
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	2 390 137
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli	

	instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	2 390 137
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	34 000 590
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	227 284 100
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,91%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,91%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,96%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	12 500 626
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	5 682 103
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	6 818 523
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,91%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	3 187 866
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji	

	krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	1 092 289
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	3 609 863

Fundusze własne Banku to:

1. Kapitał TIER I
2. Kapitał TIER II

Kapitał TIER I Banku obejmuje:

1. kapitał podstawowy TIER I wyliczony zgodnie z art. 50 Rozporządzenia składa się z następujących pozycji z zastosowaniem wyłączeń, korekt i opcji alternatywnych, o których mowa w Rozporządzeniu UE:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) akcje emisyjne związane z instrumentami określonymi w lit. a);
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;
- 6) fundusz ogólnego ryzyka bankowego;
- 7) niezrealizowane zyski i straty z tytułu posiadanych aktywów lub zobowiązań wycenianych do wartości godziwej;
- 8) odliczenia do pozycji kapitału podstawowego Tier I, w tym:
 - a) straty za bieżący rok obrotowy;

- b) wartości niematerialne i prawne;
 - c) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności;
 - d) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, jeżeli ich wartość przekracza określone limity;
 - e) posiadane własne instrumenty kapitałowe;
 - f) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe;
 - g) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity;
 - h) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity;
 - i) kwota ekspozycji znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym oraz pozycji sekurytyzacyjnych, jeżeli ich wartość przekracza ustalone limity (alternatywnie wobec kwoty tych ekspozycji może zostać zastosowana waga ryzyka 1 250 %);
- 9) korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny aktywów finansowych;
- 10) odliczenia z tytułu przekroczenia wartości progowej 17,65% dla pozycji określonej w pkt. 8 litera d i g.

Bank każdorazowo występuje o zgodę do właściwego organu nadzorczego na obniżenie funduszy własnych z tytułu wypowiedzianych za dany rok obrotowy udziałów;

2. kapitał dodatkowy TIER I wyliczony zgodnie z art. 61 Rozporządzenia składają się następujące elementy:

- 1) instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału podstawowego Tier I lub Tier II;
- 2) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w lit. a;
- 3) odliczenia do pozycji kapitału dodatkowego Tier I, w tym:
 - a) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe;
 - b) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty;
 - c) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity;

3. Kapitał TIER II wyliczony zgodnie z art. 71 Rozporządzenia składają się następujące elementy:

- 1) instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału Tier I oraz pożyczki podporządkowane;
- 2) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w lit. a;
- 3) korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego przed skutkami podatkowymi w wysokości do maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem;

- 4) odliczenia od pozycji kapitału Tier II, w tym:
- udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe;
 - udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity;
 - udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity;

Bank zgodnie z art. 126 Ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r., utrzymywał na koniec 2019 r. fundusze własne na poziomie 34.001 tys. zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kapitał własny Banku stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (w tys. zł)	Struktura (w %)
I.	Kapitał Tier I	31.611	92,97
1.1	Kapitał podstawowy Tier I	31.611	92,97
	Fundusz udziałowy	1.645	4,84
	Fundusz zasobowy	29.689	87,32
	Skumulowane inne całkowite dochody	405	1,19
	Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe Tier I	-128	-0,38
	Wartości niematerialne i prawne	-128	-0,38
1.2	Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	0	0,00
II.	Kapitał Tier II	2.390	7,03
	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	2.390	7,03
III.	Fundusze własne Banku	34.001	100
V.	Fundusze własne Banku dla potrzeb adekwatności kapitałowej	34.001	100

1. WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438 ROZPORZĄDZENIA

Zgodnie z obowiązującym prawem, banki zobligowane są do utrzymania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka. Do pomiaru adekwatności kapitałowej stosowany jest między innymi łączny współczynnik kapitałowy, wskazujący relację pomiędzy wymogami kapitałowymi z tytułu ryzyk, na jakie narażona jest działalność Banku do posiadanych kapitałów po uwzględnieniu, zdefiniowanych w Rozporządzeniem Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., obligatoryjnych pomniejszeń. Łączny współczynnik kapitałowy stanowi podstawową miarę stosowaną w Banku do zarządzania kapitałem.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego;
- 2) metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego;
- 3) metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, pomnożonych przez 8%.

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogów kapitałowych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z klas ryzyka, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł (wartość klas ekspozycji)

Klasy ekspozycji po odliczeniu korekt wartości i rezerw	
Ekspozycje wobec rządów i Banków Centralnych	82.254
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	19.328
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	4.903
Ekspozycje wobec instytucji	125.881
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	12.594
Ekspozycje detaliczne	226.612
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	29.681
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	424
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	25
Ekspozycje kapitałowe	3.037
Inne pozycje	17.716
Razem:	522.455

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł.

Klasy ekspozycji	Pierwotna kwota ekspozycji	W pełni skorygowana wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu wsp.

					wsp. wsparcia dla MŚP	wsparcia dla MŚP
1.	Ekspozycje wobec rządów i Banków Centralnych	76 048	82.254	82 254	2 731	2 731
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	19 328	19.328	19 313	3 863	3 863
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	4 903	4.903	4 646	4 646	4 646
4.	Ekspozycje wobec instytucji	125 881	125.881	125 881	1 054	1 054
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	18 634	12.594	10 528	10 528	8 021
6.	Ekspozycje detaliczne	229 866	226.612	219 127	164 345	141 446
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	29.999	29.681	29 213	29 213	22 257
8.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 408	424	424	509	509
9.	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	25	25	25	25	25
10.	Ekspozycje kapitałowe	3 067	3 037	3 037	3 037	3 037
11.	Inne pozycje	17 779	17 716	17 716	9 798	9 798
Razem:		529 938	522 455	512 164	229 749	197 387

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego wg wagi ryzyka kontrahenta na dzień 31.12.2019 r.

Waga ryzyka	Wartość ekspozycji przed uwzgl. współ. konwersji	Podział w pełni skorygowanej eksp. pozycji pozabil. przez współ. konwersji				Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem wsp. wsparcia dla MŚP	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu wsp. wsparcia dla MŚP
		0%	20%	50%	100%			
0%	205 931					212 136	0	0
20%	20 223			30		20 208	4 042	4 042
50%	2 108					2 108	1 054	1 054
75%	229 866		1 277	12 927		219 127	164 345	141 446
100%	70 546		410	4 925		57 324	57 324	47 861
150%	172					169	253	253
250%	1 092					1 092	2 731	2 731
Razem:	529 938		1 687	17 882		512 164	229 749	197 387

Bank nie prowadząc działalności handlowej wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego.

Wartość współczynników kapitałowych na 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	Stan na dzień	Stan na dzień
	31.12.2018 r. (%)	31.12.2019 r. (%)

Współczynnik wypłacalności dla Kapitału Tier I	13,58	13,91
Łączny współczynnik wypłacalności	15,26	14,96

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego obliczany jest tylko dla ryzyka walutowego metodą podstawową. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego obliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r.

Bank wylicza wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego stosując metodę wskaźnika bazowego, zgodnie z w/w Rozporządzeniem i Dyrektywą.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku z uwzględnieniem strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz planów finansowych.

Bank zobowiązany jest do wyliczania i utrzymywania wymogu kapitałowego na wszystkie rodzaje ryzyka bankowego uznane za istotne.

W Banku za ryzyko istotne uznaje się: ryzyko kredytowe, rynkowe, operacyjne, koncentracji, płynności, stopy procentowej, oraz inne ryzyka, które zostaną zidentyfikowane jako istotne w prowadzonej działalności bankowej.

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej Banku:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem obejmujące m.in. specyfikę i profil działalności, wielkości możliwych do zaakceptowania poziomów narażenia Banku na poszczególne ryzyka;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku,
- 3) zapewnia, iż członkowie Zarządu Banku posiadają odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 4) ocenia, czy działania Zarządu Banku w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

2. Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku lub czynników otoczenia gospodarczego, niezbędne korekty i udoskonalenia. Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów, wprowadzając niezbędne korekty i udoskonalenia w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku, czynników otoczenia gospodarczego oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemów i procesów.

3. Do zadań Zespołu ds. analiz i ryzyka należy monitorowanie i sporządzanie analiz narażenia Banku na poszczególne ryzyka zgodnie z przyjętymi procedurami oraz przygotowywanie propozycji usprawniania procesu zarządzania ryzykami istotnymi i nieistotnymi.
4. Do zadań Działu Ekonomicznego należy:
 - 1) wyliczanie wymogów kapitałowych,
 - 2) monitorowanie i sporządzanie analiz narażenia Banku na poszczególne ryzyka zgodnie z przyjętymi procedurami oraz przygotowywanie propozycji usprawniania procesu zarządzania ryzykami;
 - 3) działalność operacyjna uwzględniająca przestrzeganie dopuszczalnych poziomów ryzyka.
5. Do wspólnych zadań Zespołu ds. analiz i ryzyka i Działu Ekonomicznego należy monitorowanie płynności zgodnie z procedurami zarządzania ryzykiem płynności i wypełnianie obowiązków związanych z zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
6. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie analiz poprzez realizację celów zawartych w przyjętych przez Zarząd Banku procedurach zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz zgodnie z przyjętym regulaminem organizacyjnym Banku.
7. Do zadań stanowiska ds. zgodności w zakresie zarządzania procesem oceny adekwatności kapitałowej należy monitorowanie funkcjonowania systemów zarządzania ryzykami w Banku oraz ocena adekwatności kapitałowej, w tym:
 - 1) monitorowanie funkcjonowania skuteczności zarządzania ryzykiem zgodnie z przyjętymi procedurami,
 - 2) nadzór nad prawidłowością funkcjonowania procesu oceny adekwatności kapitałowej w Banku.

Bank ocenia istotność opisywanych niżej ryzyk oraz w przypadku spełnienia warunków opisanych w procedurze szacowania kapitału wewnętrznego tworzy wymóg kapitałowy.

Ryzyko cyklu gospodarczego – jest to ryzyko wynikające z nieuwzględnienia w ocenie ryzyka kredytowego wpływu cyklu gospodarczego.

Ryzyko strategiczne – ryzyko wynikające ze zmian w otoczeniu gospodarczym oraz z podjęcia niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej realizacji decyzji biznesowych lub braku reakcji na zmiany w otoczeniu gospodarczym.

Ryzyko utraty reputacji – jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, udziałowców lub regulatorów.

Ryzyko modeli – ryzyko wynikające z niedoskonałości lub nieprawidłowości występujących w stosowanych przez Bank modelach wykorzystywanych do pomiaru ryzyka kredytowego, operacyjnego jak i innych ryzyk bankowych.

Ryzyko transferowe – jest to ryzyko niemożności wypełniania przez dłużników Banku zobowiązań wobec Banku z powodu działań rządowych (w szczególności rządów krajów trzecich) w praktyce dotyczy to ograniczeń w możliwości dokonywania pieniężnych transferów zagranicznych.

W Banku przeprowadza się testy warunków skrajnych, czyli ocenę wpływu nieoczekiwanych zmian w strukturze kapitałów na adekwatność kapitałową.

Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł

	Minimalne wymogi kapitałowe (I Filar) [tys. zł]	Kapitał wewnętrzny [tys. zł]
A. Aktywa ważone ryzykiem	197.387	
B. Minimalne wymogi kapitałowe (I Filar)	18.183	
B.1. Ryzyko kredytowe	15.791	15.791
B.2 Ryzyko rynkowe	0	0
B.3 Ryzyko operacyjne	2.392	2.392
C. Ryzyka II Filaru		927
C.1 Ryzyko koncentracji		0
C.2 Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym		927
C.3 Ryzyko płynności		0
C.4 Ryzyko strategiczne		0
C.5 Ryzyko reputacji		0
C.6 Ryzyko prawne		0
C.7 pozostałe rodzaje ryzyka		0
C.8 planowanie kapitałowe, testy warunków skrajnych		0
D. Kapitał wewnętrzny	19.110	
E. Fundusze własne regulacyjne	34.001	
F. Nadwyżka/niedobór kapitału wewnętrznego nad minimalnymi wymogami kapitałowymi (I Filar)	927	
Nadwyżka/niedobór kapitału wewnętrznego nad funduszami własnymi regulacyjnymi	-14.891	
H. Współczynnik wypłacalności	14,96 %	
I. Kapitał wewnętrzny jako % aktywów ważonych ryzykiem	9,68 %	

Na dzień 31.12.2019 r. łączna wielkość dodatkowego wymogu kapitałowego wyliczona w oparciu o Procedurę oceny adekwatności kapitałowej wynosi 927 tys. zł. Na powyższą kwotę składa się naliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej.

Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzenie wewnętrznych limitów koncentracji;
- 2) preferowanie produktów generujących niższy wymóg kapitałowy w celu efektywnego zarządzania kapitałem;
- 3) analizę struktury i monitoring portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań, a w przypadku zidentyfikowania sygnałów ostrzegawczych, wprowadzenie stosownych ograniczeń;
- 4) centralny nadzór i monitoring ekspozycji kredytowych;
- 5) wykorzystywanie informacji o klientach Banku z różnych dostępnych źródeł;
- 6) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania;

- 7) analizę i monitoring wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych;
- 8) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń.

W Banku funkcjonuje podział realizowanych zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania, i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank.

Bank Spółdzielczy w Leśnicy podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

2. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA – ART. 439 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

7. BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440 ROZPORZĄDZENIA

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 483) w zakresie utrzymywania przez banki dodatkowych buforów kapitałowych.

Od dnia 1 stycznia 2019 r. minimalne współczynniki kapitałowe dla sektora bankowego w Polsce zostały powiększone o 2,50 p.p. dot. bufora zabezpieczającego i 3,00 p.p. dot. bufora systemowego.

Wartość bufora zabezpieczającego wyliczany jako 2,50% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko na dzień 31.12.2019 r. w Banku wynosiła 5.682 tys. zł.

Wartość bufora systemowego wyliczana jako 3,00% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko na dzień 31.12.2019 r. w Banku wynosiła 6.819 tys. zł.

Na dzień 1 stycznia 2019 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia. Bank nie ma więc obowiązku wyliczania bufora antycyklicznego.

8. WSKAŹNIK GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – ART. 441 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

9. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442 ROZPORZĄDZENIA

Jako ekspozycję których dotyczy niewykonanie zobowiązania, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą zgodnie z definicją przyjętą w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku Spółdzielczym w Leśnicy”.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie

z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U. 2019 r., poz. 520).

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek;
- 2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U. 2019 r., poz. 520) oraz Instrukcją „Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych”.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- 2) kategorii "pod obserwacją";
- 3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2019 do dnia 31.12.2019 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
Stan na początek okresu	292	213	715	3.492	4.712
<i>Zwiększenia</i>					
Utworzenie rezerw celowych	178	1.051	596	2.418	4.243
<i>Zmniejszenia</i>					
Rozwiązanie rezerw tworzonych w koszty	172	468	955	973	2.568
Odpisanie do ewidencji pozabilansowej					
<i>Kredyty spisane w ciężar rezerw</i>					
<i>Umorzenia rezerw</i>					
<i>Zmiany z tytułu przekwalifikowania</i>					
Stan na koniec okresu	298	796	356	3.437	6.387

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2017 r. poz. 1965), Bank dokonuje naliczenia

odpisów aktualizacyjnych na odsetki.

Zmiana stanu wartości odpisów aktualizacyjnych na odsetki w okresie od dnia 01.01.2019 do dnia 31.12.2019 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
Stan na początek okresu	1	8	20	731	760
Zwiększenia					
Utworzenie odpisów aktualizacyjnych	10	96	79	593	778
Zmniejszenia					
Rozwiązanie odpisów tworzonych w koszty	10	103	88	333	534
Odpisanie do ewidencji pozabilansowej					
Odsetki spisane w ciężar odpisów					
Umorzenia odpisów					
Stan na koniec okresu	1	1	11	991	1.004

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357). Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r., zwanego dalej Rozporządzeniem w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16.04.2014 r. na dzień 31.12.2019 r. wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) w Banku wynosił 4,63%, gdzie zgodnie z definicją wskaźnik NPL brutto to stosunek wartości bilansowej brutto NPL i zaliczek do łącznej wartości bilansowej brutto kredytów i zaliczek podlegających definicji NPE. Na potrzeby tego obliczenia ani w mianowniku, ani w liczniku nie należy uwzględniać kredytów i zaliczek sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, sald środków pieniężnych w bankach centralnych ani innych depozytów płatnych na żądanie.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16.04.2014 r. Bank nie jest zobligowany do ujawniania pozostałych wielkości, o których mowa w Rozporządzeniu, gdy wskaźnik kredytów nieobsługiwanych (NPL) brutto wynosi mniej niż 5%.

Aktywa Banku wg stanu na 31.12.2019 roku (w tys. zł)

Pozycja	Wartość
Kasa i operacje z bankiem centralnym	7.202
Należności od sektora finansowego	127.692
Należności od sektora niefinansowego	270.096

Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	20.777
Dłużne papiery wartościowe	73.552
Udziały i akcje w innych jednostkach	2.660
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	25
Rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne i prawne	18.897
Inne aktywa	3.579
Należne wpłaty na kapitał (fundusz podstawowy)	0
Aktywa brutto razem	524.480
Rezerwy na należności, korekty wartości i umorzenia	21.466
Aktywa netto razem	503.014

Zobowiązania pozabilansowe ogółem wg stanu na 31.12.2019 roku (w tys. zł)

	kwota	% obliga
niewykorzystane linie kredytowe	4.206	1,36
niewykorzystane transze kredytów	14.878	4,81
Gwarancje udzielone	485	0,16
Razem	19.569	6,33

Ekspozycje kredytowe w podziale na klasy stan na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31-12-2019 r. w tys. złotych	Udział w obligu kredytowym w %
1	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	82 254	15,74%
2	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	19 328	3,70%
3	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego	4 903	0,94%

4	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	125 881	24,09%
5	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorstw	12 594	2,41%
6	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	226 612	43,38%
7	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	29 681	5,68%
8	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	424	0,08%
9	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00%
10	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00%
11	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00%
12	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	25	0,01%
13	Ekspozycje kapitałowe	3 037	0,58%
14	Inne pozycje	17 716	3,39%
	RAZEM	522 455	100%

Struktura koncentracji geograficznej oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota zaangażowania regionów	Należności zagrożone	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne
Chrzastowice	31.557	161	177
Dobrodzień	23.506	45	48
Izbicko	14.419	302	461
Jemielnica	13.697	266	293
Leśnica	32.414	6.177	3.299
Ozimek	18.926	119	170

Pawonków	10.041	81	40
Strzelce Op.	40.928	6.344	1.690
Ujazd	20.624	114	178
Zdzieszowice	4.471	0	9
Krapkowice	6.468	15	21
Opole	50.352	3.084	668
Głucholazy	22.003	1.479	336
RAZEM	289.406	18.187	7.390

Struktura zaangażowania kredytowego (nominal) według segmentów branżowych na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

BRANŻA	Kwota zaangażowania	% funduszy własnych
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo i rybactwo	64.635	190,10
Przetwórstwo przemysłowe	18.347	53,96
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1.474	4,34
Budownictwo	16.193	47,63
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wylączając motocykle	19.689	57,91
Transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja	1.421	4,18
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19.045	56,01
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	775	2,28
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspomagająca	17.189	50,55
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa	2.209	6,50
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19.288	56,73
Edukacja	356	1,05
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	18.176	53,46
Krajowe osoby fizyczne	90.609	266,49
RAZEM	289.406	

Zestawienie zapadalności kredytów pozycje bilansowe na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

Lp.	TERMIN WYMAGALNOŚCI	KREDYTY PODMIOTÓW NIEFINANSOWYCH	KREDYTY JEDNOSTEK SAMORZĄDOWYCH	KREDYTY OGÓLEM
1.	a'vista	3 658,00	0,00	3 658,00
2.	do 1 m-ca	2 285,00	156,00	2 441,00
3.	od 1 m-ca do 3 m-cy	6 216,00	780,00	6 996,00
4.	od 3 m-cy do 6 m-cy	9 673,00	799,00	10 472,00
5.	od 6 m-cy do 1 roku	21 789,00	1 473,00	23 262,00
6.	od 1 roku do 3 lat	68 249,00	10 341,00	78 590,00
7.	od 3 lat do 5 lat	43 107,00	4 088,00	47 195,00
8.	od 5 lat do 10 lat	66 112,00	3 124,00	69 236,00
9.	od 10 lat do 20 lat	42 589,00	0,00	42 589,00
10.	powyżej 20 lat	4 967,00	0,00	4 967,00
	RAZEM	268 645,00	20 761,00	289 406,00

Zestawienie zapadalności kredytów pozycje pozabilansowe na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

Lp.	TERMIN WYMAGALNOŚCI	NIEWYKORZYSTANE OTWARTE LINIE KREDYTOWE	GWARANCJE	POZYCJE POZABILANSOWE OGÓLEM
1.	a'vista	15 252,00	0,00	15 252,00
2.	do 1 m-ca	57,00	0,00	57,00
3.	od 1 m-ca do 3 m-cy	328,00	0,00	328,00
4.	od 3 m-cy do 6 m-cy	736,00	100,00	836,00
5.	od 6 m-cy do 1 roku	1 151,00	0,00	1 151,00
6.	od 1 roku do 3 lat	1 537,00	0,00	1 537,00
7.	od 3 lat do 5 lat	23,00	385,00	408,00
8.	od 5 lat do 10 lat	0,00	0,00	0,00
9.	od 10 lat do 20 lat	0,00	0,00	0,00
10.	powyżej 20 lat	0,00	0,00	0,00
	RAZEM	19 084,00	485,00	19 569,00

Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów na dzień 31.12.2019 r. (w %)

Podmiot	% funduszy własnych Banku
Podmiot A	11,28%
Podmiot B	16,67%
Podmiot C	12,81%
Podmiot D	27,41%
Podmiot E	12,91%
Podmiot F	22,80%
Podmiot G	14,26%
Podmiot H	18,82%
Podmiot I	13,92%

Podmiot J	13,87%
Podmiot K	20,45%
Podmiot L	14,65%
Razem zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe podmiotów (tys. zł.)	67.952

Wielkość kredytów według stanu na dzień 31.12.2019 r., w podziale na kategorie:

Lp.	Kategoria	Kredyty	
		Kwota w (tys. zł)	Udział w %
1.	Normalne	268.376,00	92,74
2.	Pod obserwacją	2.843,00	0,98
3.	Poniżej standardu	4.009,00	1,38
4.	Wątpliwe	5.954,00	2,06
5.	Stracone	8.224,00	2,84
6.	Razem	289.406,00	100,00

Charakterystyka portfela detalicznych ekspozycji kredytowych na dzień 31.12.2019 r.

Lp.	Tytuł informacji	Stan na
		31-12-2019
1.	Suma bilansowa Banku	503.014
2.	Kredyty ogółem (obligo)	299 748
3.	Kredyty bilansowe ogółem	280.179
4.	Wartość detalicznych ekspozycji kredytowych (zaangażowanie bilansowe)	21 789
5.	Wartość detalicznych ekspozycji kredytowych	24.156
6.	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w sumie bilansowej (%)	4,33%
7.	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w kredytach ogółem (%)	7,27%
8.	Wartość detalicznych ekspozycji kredytowych w sytuacji zagrożonej	492
9.	Wskaźnik jakości detalicznych ekspozycji kredytowych (udział detalicznych ekspozycji kredytowych w sytuacji zagrożonej w portfelu ekspozycji detalicznych)	2,19%
10.	Rezerwy celowe na kredyty i pożyczki w sytuacji zagrożonej w portfelu detalicznych ekspozycji kredytowych	492

**Analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie
stan na 31.12.2019 r. (w zł).**

Lp.	Tytuł informacji	Stan na 31.12.2019 r.
1.	Suma bilansowa Banku	503 014 089,67
2.	Kredyty ogółem	299 748 007,49
3.	Wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	206 858 090,47
4.	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sumie bilansowej (%)	41,12%
5.	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w kredytach ogółem (%)	69,01%
6.	Wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie brutto w sytuacji zagrożonej	12 905 768,81
7.	Wskaźnik jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	6,09%
8.	Wartość zabezpieczeń na nieruchomości stanowiących zabezpieczenie hipoteczne ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	655 985 780,00
9.	Wskaźnik LtV dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (średni poziom)	0,52

Wskaźniki jakości zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia według stanu na dzień 31.12.2019 r. (w tys. zł)

Nazwa zabezpieczenia	zaangażowanie	% obliga	% funduszy własnych
Gwarancja	165	0,05	0,48
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	161 590	53,91	475,25
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	72 444	24,17	213,06
Kaucja	0	0,00	0,00
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	2 640	0,88	7,76
Zastaw rejestrowy	1 548	0,52	4,56
Pozostałe zabezpieczenia	61 357	20,47	180,46
Suma	299.744	100,00	881,57

I. Limit D – łącznego zaangażowania Banku w podmioty tego samego sektora gospodarczego według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Sektor gospodarki	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
-------------------	--------------------	-----------	-----------------	----------------------	------------------------

Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19 328 224,58	160%	54 400 944,26	0,00	35,53%
Budownictwo	16 944 365,77	130%	44 200 767,21	0,00	38,34%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	769 841,31	5%	1 700 029,51	0,00	45,28%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	2 364 690,64	50%	17 000 295,08	0,00	13,91%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17 402 145,30	100%	34 000 590,16	0,00	51,18%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19 309 932,89	100%	34 000 590,16	0,00	56,79%
Edukacja	350 564,37	5%	1 700 029,51	0,00	20,62%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20 528 574,48	200%	68 001 180,32	0,00	30,19%
Inne	4 146,49	10%	3 400 059,02	0,00	0,12%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21 115 373,95	90%	30 600 531,14	0,00	69,00%
Przetwórstwo przemysłowe	18 671 074,60	120%	40 800 708,19	0,00	45,76%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	64 833 038,41	300%	102 001 770,48	0,00	63,56%
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	1 461 944,64	50%	17 000 295,08	0,00	8,60%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 500 000,00	20%	6 800 118,03	0,00	22,06%
Suma	204 583 917,43				

II. Limit G – łącznego zaangażowania Banku w podmioty danego regionu geograficznego według stanu na 31.12.2019 r.

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank

nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych w celu ustalania limitów. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

III. Limit P – łącznego zaangażowania Banku w ten sam instrument finansowy według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Produkt	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Inne należności	0,00	10%	3 400 059,02	0,00	0,00%
Instrumenty dłużne klasyfikowane do portfela „kredyty i inne należności”	0,00	2%	680 011,80	0,00	0,00%
Kredyt w rachunku karty kredytowej	51 992,21	1%	340 005,90	0,00	15,29%
Kredyty inwestycyjne	87 220 530,00	500%	170 002 950,80	0,00	51,31%
Kredyty na cele konsumpcyjne	35 575 501,17	160%	54 400 944,26	0,00	65,40%
Kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe	62 828 084,28	300%	102 001 770,48	0,00	61,60%
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	56 540 341,27	200%	68 001 180,32	0,00	83,15%
Kredyty na zakupy ratalne	0,00	0%	0,00	0,00	0,00%
Kredyty obrotowe	26 337 038,85	200%	68 001 180,32	0,00	38,73%
Kredyty w rachunku bieżącym	11 298 896,04	100%	34 000 590,16	0,00	33,23%
Limity w ROR	326 201,75	5%	1 700 029,51	0,00	19,19%
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	19 569 421,92	150%	51 000 885,24	0,00	38,37%
Suma	299 748 007,49				

IV. Limity Z - łącznego zaangażowania Banku w jeden rodzaj zabezpieczenia według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Gwarancja	165 000,00	50,00%	17 000 295,08	0,00	0,97%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	161 589 907,63	650,00%	221 003 836,04	0,00	73,12%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	72 443 946,59	250,00%	85 001 475,40	0,00	85,23%
Kaucja	0,00	5,00%	1 700 029,51	0,00	0,00%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	2 639 448,20	70,00%	23 800 413,11	0,00	11,09%
Zastaw rejestrowy	1 548 416,03	40,00%	13 600 236,06	0,00	11,39%
pozostałe zabezpieczenia	61 357 142,55	500,00%	170 002 950,80	0,00	36,09%
Suma	299 743 861,00				

V. Limity dotyczące portfela detalicznych ekspozycji kredytowych* według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Rodzaj limitu	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Limit łącznego zaangażowania Banku w ten sam instrument finansowy					

Inne należności	0,00	1,00%	340 005,90	0,00%	0,00%
Kredyt w rachunku karty kredytowej	51 992,21	1,00%	340 005,90	0,00%	15,29%
Kredyty na cele konsumpcyjne	16 520 875,02	70,00%	23 800 413,11	0,00%	69,41%
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 523 425,56	10,00%	3 400 059,02	0,00%	74,22%
Kredyty na zakupy ratalne	0,00	1,00%	340 005,90	0,00%	0,00%
Limity w ROR	326 201,75	5,00%	1 700 029,51	0,00%	19,19%
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	2 366 723,03	12,00%	4 080 070,82	0,00%	58,01%
Suma	21 789 217,57				

*zaangażowanie netto – zgodnie z rekomendacją T

VI. Limity dotyczące portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Rodzaj limitu	Wartość ekspozycji	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Limit łącznego zaangażowania Banku w ten sam instrument finansowy					
Inne należności	0,00	10,00%	3 400 059,02	0,00	0,00%
Kredyty inwestycyjne	57 752 503,81	220,00%	74 801 298,35	0,00	77,21%
Kredyty na cele konsumpcyjne	19 046 543,37	80,00%	27 200 472,13	0,00	70,02%
Kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe	59 325 723,49	250,00%	85 001 475,40	0,00	69,79%
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	56 027 406,31	200,00%	68 001 180,32	0,00	82,39%
Kredyty obrotowe	14 017 413,51	60,00%	20 400 354,10	0,00	68,71%
Kredyty w rachunku bieżącym	500 000,00	5,00%	1 700 029,51	0,00	29,41%
Suma	206 669 590,49				
Limit łącznego zaangażowania Banku w podmioty tego samego sektora gospodarczego					
Budownictwo	5 629 595,54	70,00%	23 800 413,11	0,00	23,65%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	645 523,01	5,00%	1 700 029,51	0,00	37,97%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa	1 440 118,14	10,00%	3 400 059,02	0,00	42,36%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12 580 669,73	100,00%	34 000 590,16	0,00	37,00%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16 979 317,90	100,00%	34 000 590,16	0,00	49,94%

Edukacja	77 642,03	5,00%	1 700 029,51	0,00	4,57%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13 450 755,99	70,00%	23 800 413,11	0,00	56,51%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19 202 013,35	80,00%	27 200 472,13	0,00	70,59%
Przetwórstwo przemysłowe	12 726 595,03	70,00%	23 800 413,11	0,00	53,47%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49 838 326,19	200,00%	68 001 180,32	0,00	73,29%
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	920 743,87	10,00%	3 400 059,02	0,00	27,08%
Suma	133 491 300,78				
Limit łącznego zaangażowania Banku w jeden rodzaj zabezpieczenia					
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomości komercyjnej	140 310 287,14	550,00%	187 003 245,88	0,00	75,03%
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej	66 547 803,35	250,00%	85 001 475,40	0,00	78,29%
Suma	206 858 090,49				
Limit łącznego zaangażowania Banku wg długości umowy					
Ekspozycje z terminem pierwotnym powyżej 10 lat	154 919 646,48	500,00%	170 002 950,80	0,00	91,13%
Suma	154 919 646,48				

* zaangażowanie netto - zgodnie z rekomendacją S

VII. Limity łącznych zaangażowań wobec podmiotów wynikających z ustawy według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Rodzaj limitu	wartość ekspozycji (bilans i pozabilans)	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Suma kredytów i zobowiązań wobec kredytobiorców w stosunku do których zaangażowanie przekracza 10% uznanych łącznych kapitałów (dużych ekspozycji)	67 952 417,04	450%	153 002 655,72	0,00	44,41%

VIII. Limity łącznych zaangażowań wobec podmiotów wynikających z ustawy według stanu na 31.12.2019 r. (zł)

Rodzaj limitu	wartość ekspozycji (bilans i pozabilans)	Limit (%)	Limit (kwotowo)	Przekroczenie limitu	% wykorzystania limitu
Suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podstawie art. 79a Prawa Bankowego	1 553 675,30	25%	7 902 613,29	0,00	19,66%

10. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443 ROZPORZĄDZENIA

Ujawnienie zgodnie z EBA/GL/2014/03 - Informacja o obciążeniach aktywów na dzień 31.12.2019 r. (w zł.)

Formularz A - Aktywa

	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość
--	---------	---------	---------	---------

	bilansowa aktywów obciążonych	godziwa aktywów obciążonych	bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa Banku	100 860		502 913 230	
Instrumenty udziałowe			2 654 793	
Dłużne papiery wartościowe			73 551 883	
w tym: obligacje zabezpieczone				
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami				
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych				
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe			557 890	
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe				
Inne aktywa	100 860		426 706 554	

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane

Aktywa nieobciążone	Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia
Zabezpieczenie otrzymane przez Bank		8 424 956
Kredyty na żądanie		
Instrumenty udziałowe		
Dłużne papiery wartościowe		
w tym: obligacje zabezpieczone		
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe		
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe		
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie		8 424 956
Inne zabezpieczenia otrzymane		
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		
Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem		

Formularz C - Aktywa obciążone/ zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania

	Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne
--	---	---

	warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS
Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych		100 860

Formularz D - Informacje o istotności obciążeń

- 1) Aktywa Banku Spółdzielczego w Leśnicy są obciążone w kwocie 100 860 i stanowią 0,02% aktywów
- 2) W wartości bilansowej aktywów wolnych od obciążeń instrumenty kapitałowe stanowią 0,53% aktywów, zaś dłużne papiery wartościowe stanowią 14,63% aktywów

11. KORZYSTANIE Z ECAI – ART. 444 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

12. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445 ROZPORZĄDZENIA

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego obliczany jest tylko dla ryzyka walutowego metodą podstawową. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego obliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r.

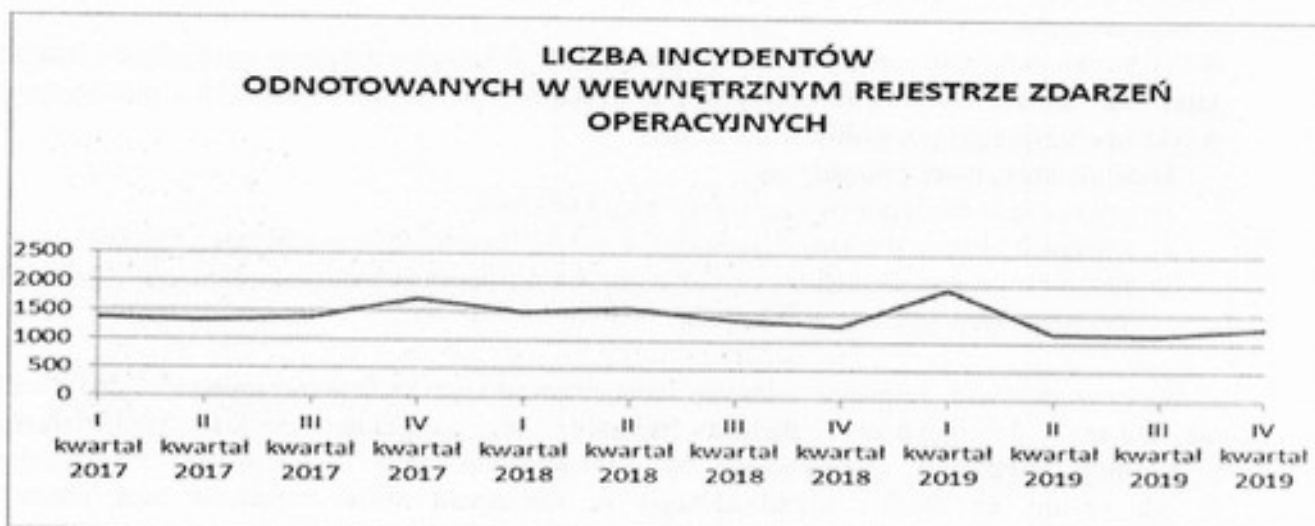
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 0,00 zł.

13. RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446 ROZPORZĄDZENIA

Bank wylicza wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego stosując metodę wskaźnika bazowego, zgodnie z w/w Rozporządzeniem i Dyrektywą.

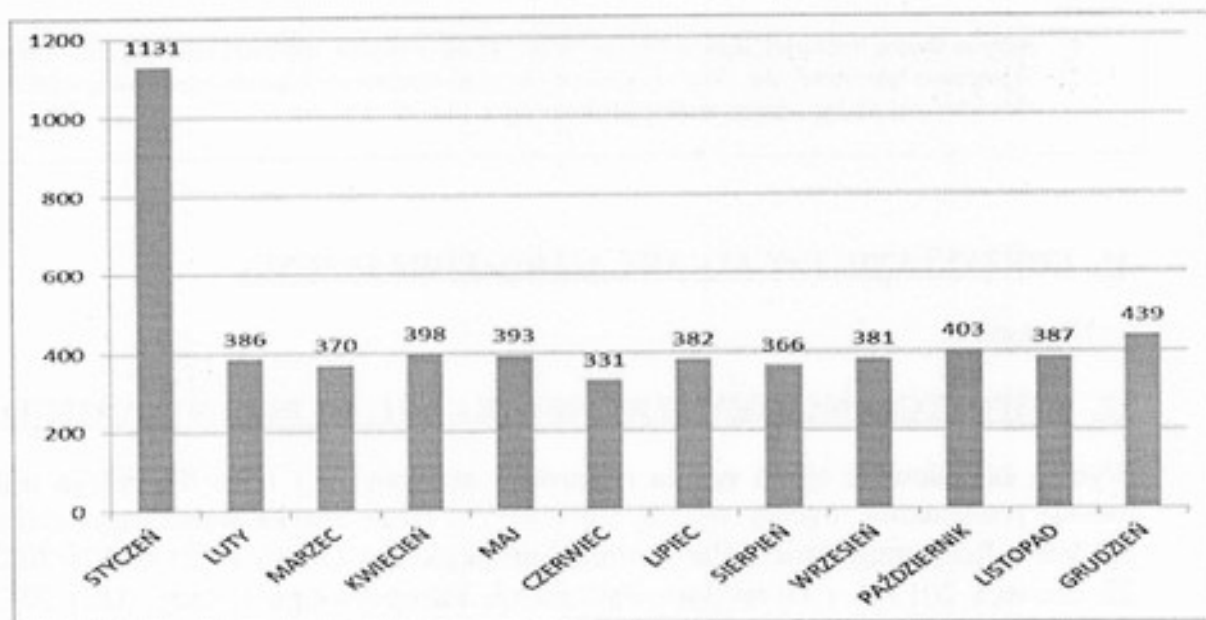
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 2.392 tys. zł.

W 2019 roku w systemie AZRO zarejestrowano 5.518 szt. incydentów (219 szt. mniej niż w roku 2018).

W liczbie 5.518 incydentów z tytułu ryzyka operacyjnego jakie zarejestrowano w 2019 roku największą część stanowiły storna wykonane w jednostkach organizacyjnych 5.367 szt. (237 szt. mniej niż w roku 2018) tj. średnio 1 storno tygodniowo na pracownika.

Liczbę storn w poszczególnych miesiącach 2019 roku prezentuje poniższy wykres:

Pozostałe incydenty dotyczyły reklamacji składanych przez klientów, awarii i uszkodzeń w środkach trwałych Banku, mylnych księgowani na rachunkach klientów, nadwyżek i niedoborów kasowych i bankomatowych, przerw w pracy bankomatów, przerw w dostawie energii elektrycznej oraz braków łączności z internetem oraz na łączach telekomunikacyjnych.

Zgodnie z raportami dotyczącymi oceny, pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego oraz kontroli przestrzegania ustalonych limitów wg danych na koniec poszczególnych kwartałów Bank poniósł w 2019 roku 140.555,13zł straty brutto, z czego 95.576,21zł. znalazło odzwierciedlenie w rachunku wyników.

Podjęte działania mitygujące pozwoliły uniknąć 42.772,59 zł. straty, w tym samym kwartale w którym wystąpiły.

W 2019 roku podejmowane przez Bank Spółdzielczy w Leśnicy działania mitygujące (działania naprawcze mające na celu minimalizowanie skutków zdarzeń rzeczywistych i potencjalnych ryzyka operacyjnego) pozwoliły uniknąć strat.

Działania mitygujące polegały na:

- 1) pokrywaniu niedoborów kasowych przez kasjerów,
- 2) zwrotach błędnie wysłanych przelewów dzięki uczestnictwu w witrynie OGNIVO,
- 3) naprawianie awarii urządzeń (multisejfu, bankomatu) w ramach posiadanych gwarancji i podpisanych umów serwisowych.

W prowadzonym rejestrze zdarzeń zewnętrznych ryzyka operacyjnego w 2019 roku odnotowano 3 incydenty mające miejsce w otoczeniu Banku Spółdzielczego w Leśnicy. Zdarzenia zamieszczane były w rejestrze wraz z wnioskami wyciąganymi w odniesieniu do Banku Spółdzielczego w Leśnicy i stosowanych w nim procedur

wewnętrznych mających na celu eliminację takich zdarzeń (np. próba skorumpowania funkcjonariusza przez Prezesa Banku Spółdzielczego, wyłudzenie danych osobowych w celu wyłudzenia kredytu, cyberprzestępstwa z wykorzystaniem Facebooka).

Udział strat (brutto) spowodowanych zdarzeniami ryzyka operacyjnego w 2019r. w wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego (w zł.) przedstawia poniższa tabela:

Straty brutto	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	Udział strat brutto w wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego
140.555,13	2.391.750,00	5,88%

Bank analizuje występujące incydenty pod kątem czynnika ryzyka. W 2019r. w Banku Spółdzielczym w Leśnicy występowały następujące czynniki ryzyka:

- 1) ludzie;
- 2) procesy i systemy;
- 3) zdarzenia zewnętrzne;
- 4) zlecenie czynności na zewnątrz – outsourcing.

Zgodnie z rekomendacją M dokonuje się również klasyfikacji incydentów pod względem rodzajów występujących zdarzeń wyodrębniając:

- 1) oszustwo wewnętrzne (0 incydentów w 2019 roku);
- 2) oszustwo zewnętrzne (1 incydent w 2019 roku);
- 3) zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy (1 incydent w 2019 roku);
- 4) klienci, produkty i praktyka biznesowa (1 incydent w 2019 roku);
- 5) szkody związane z aktywami rzeczowymi (6 incydentów w 2019 roku);
- 6) zakłócenia działalności systemów i błędy systemów (19 incydentów w 2019r.);
- 7) wykonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi (5.490 incydentów w 2019r.).

Bank Spółdzielczy w Leśnicy wyznaczył sześć Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI), które poddawane są kwartalnym analizom:

- 1) Czas przestoju z powodu awarii
-w 2019 roku miało miejsce 9,5 godz. postoju spowodowanego awariami telekomunikacyjnymi lub sprzętowymi które zostały wycenione na 251,56zł. straty brutto;
- 2) Choroby pracowników
-w 2019 roku liczba zwolnień lekarskich wynosiła 1039 dni roboczych, które wyceniono na 44.362,12zł;
- 3) Zwracane przelewy
-w 2019 roku zwrócono 3 mylnie wysłane przelewy (0,18 zł. straty brutto);
- 4) Awaryjność bankomatów
-w 2019 roku odnotowano 352 godz. przestoju bankomatu wycenionego na 1.353,42zł;
- 5) Brak prądu
-w 2019 roku odnotowano 5 godz. przerwy w działaniu defBank w placówkach z powodu braku prądu co wyceniono na kwotę 551,35zł.;
- 6) Liczba storn
-w 2019 roku odnotowano 5.367 storn;
- 7) Błędne logowania do głównego systemu bankowego
- w 2019 odnotowano 1.134 prób błędnego logowania do systemu defBank;

- 8) Resetowanie danych identyfikacji użytkowników bankowości elektronicznej
 - w 2019 roku odnotowano 117 wnioski dotyczące resetowania danych identyfikacyjnych użytkowników systemu SBI/SKBI przekazywanych za pośrednictwem SOZIT;
- 9) Incydenty związane ze złośliwym oprogramowaniem.
 - w 2019 roku nie odnotowano w zakresie identyfikacji szkodliwego oprogramowania w środowisku teleinformatycznym monitorowanych przez system nVision;
- 10) Nowoprzyjęci pracownicy
 - w 2019 roku przyjęto 6 nowych pracowników;
- 11) Odchodzący pracownicy
 - w 2019 roku odeszło z pracy 8 pracowników.

Do w/w wskaźników przyjęte zostały pułapy graniczne (kwota limitu i próg narażenia). W żadnym analizowanych kwartale nie zostały przekroczone przyjęte limit czy wartości progowe.

Zgodnie z analizą dokonaną na dzień 31.12.2019 r. ryzyko operacyjne oceniono na poziomie akceptowalnym bez konieczności stosowania dodatkowych środków ochrony lub dodatkowego działania monitorującego. Przyjęte mechanizmy zapewniały bezpieczeństwo w obszarze tego ryzyka.

14. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 447 ROZPORZĄDZENIA

Instrumenty kapitałowe w portfelu bankowym

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank Spółdzielczy w Leśnicy posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:

Dłużne papiery wartościowe stan na 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	wartość bilansowa
Bony pieniężne NBP	72 994
Obligacje BPS S.A.	558
RAZEM	73 552

Bony pieniężne obejmują 7-dniowe bony wyemitowane przez NBP. Nabyte przez Bank dłużne papiery wartościowe w postaci bonów pieniężnych oparte są o dyskonto. Posiadane przez Bank obligacje BPS S.A. to 7-letnie i 10-letnie obligacje.

Udziały i akcje w innych jednostkach stan na 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	wartość bilansowa
Akcje w BPS S.A. W Warszawie	2.625
Akcje w Centrum Technologii Bankowości Spółdzielczej S.A. w Warszawie	0
Udziały w bankach spółdzielczych	0
Udziały w Towarzystwach Ubezpieczeń	0

Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5
RAZEM	2.630

Akcje BPS S.A. nie znajdują się w publicznym obrocie. Zarówno akcje BPS S.A. i akcje Centrum Technologii Bankowości Spółdzielczej S.A. w Warszawie wyceniono w cenie nabycia. Z tytułu posiadanych akcji w BPS S.A. Bank w 2019 r. nie uzyskał dywidendy.

Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe na 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	wartość bilansowa
Certyfikaty inwestycyjne w cenie zakupu	35
Różnica z wyceny na dzień bilansowy	-10
RAZEM	25

Na koniec 2019 r. Bank posiadał w swoim portfelu Certyfikaty inwestycyjne BPS TFI w Warszawie o wartości zakupowej 35 tys. zł. Na dzień 31.12.2019 r. certyfikaty inwestycyjne wyceniono w wartościach rynkowych, a skutki tej wyceny odniesiono na fundusze z aktualizacji wyceny.

15. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448 ROZPORZADZENIA

Bank szczególnie narażony jest na ryzyko stopy procentowej z tytułu przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę oprocentowania oraz na ryzyko bazowe z tytułu posiadania znaczącego portfela kredytowego, indeksowanego od stawek rynku międzybankowego.

Polityka Banku w zakresie stopy procentowej polega na optymalizacji stosowanych stawek oprocentowania depozytów oraz kredytów, zapewniających jednocześnie konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego oraz odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów.

Ryzyko stopy procentowej Bank uznaje za istotne z uwagi na to, że zmiana głównych stóp procentowych jest niezależna od Banku, a przychód odsetkowy stanowi jeden z głównych elementów jego zysków.

Poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej określają zasady szacowania kapitału wewnętrznego na to ryzyko, a dopuszczalny jego poziom określa Polityka zarządzania kapitałem.

Testy warunków skrajnych,

1. Ryzyko przeszacowania - w oparciu o lukę terminów przeszacowania

Analiza prowadzona jest dla założonej, szokowej zmiany stóp procentowych (domyślnie 200 punktów bazowych). Wykorzystana jest metoda, której podstawą jest oszacowanie wpływu szokowej zmiany stóp procentowych na wielkość wyniku odsetkowego Banku. Wyznaczana jest zmiana wyniku odsetkowego jako suma iloczynów wielkości luki w danym przedziale przeszacowania oraz założonej skali zmiany stopy procentowej z jednoczesnym uwzględnieniem średniego czasu trwania luki.

Na dzień 31-12-2019 r. łączna zmiana wyniku odsetkowego kształtowała się na poziomie 4.436,00 tys. zł, co stanowi 13,05 % funduszy własnych Banku przy obowiązującym poziomie granicznym 15 % funduszy własnych.

2. Analiza ryzyka z tytułu niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania

Celem obliczeń jest symulacyjna analiza zmiany wyniku odsetkowego banku na skutek zakładanej zmiany stóp procentowych. Podstawą obliczeń jest zestawienie aktywów i pasywów odsetkowych w przedziałach przeszacowania. Wyliczana jest wielkość niedopasowania w poszczególnych okresach oraz wielkość zmiany wyniku odsetkowego w skali roku w przypadku zakładanego spadku oraz wzrostu stóp procentowych. Zakładana zmiana dotyczy zarówno aktywów jak i pasywów Banku. Dla każdej stawki bazowej przyjmowana jest taka sama wielkość jej zmiany. W obliczeniach nie są uwzględniane współczynniki elastyczności oprocentowania względem stawek bazowych. Przy zakładanej zmianie stóp oprocentowania o 200 pb łączna zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy kształtowała się na poziomie:

- dla spadku stopy – spadek o 4.992,00 tys. zł, co stanowi 14,68 % funduszy własnych Banku
- dla wzrostu stopy – wzrost o 4.101,00 tys. zł, co stanowi 12,06 % funduszy własnych Banku

3. Analiza ryzyka z tytułu niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania z uwzględnieniem współczynnika elastyczności zmian oprocentowania

Celem obliczeń jest symulacyjna analiza zmiany wyniku odsetkowego banku na skutek zakładanej zmiany stóp procentowych. W obliczeniach uwzględniane są współczynniki elastyczności oprocentowania względem stawek bazowych. Zakładana zmiana dotyczy zarówno aktywów jak i pasywów Banku. Dla każdej stawki bazowej przyjmowana jest taka sama wielkość jej zmiany.

Przy zakładanej zmianie stóp oprocentowania o 200 pb łączna zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy kształtowała się na poziomie:

- dla spadku stopy – spadek o 5.048,00 tys. zł, co stanowi 14,85 % funduszy własnych Banku
- dla wzrostu stopy - wzrost o 4.448,00 tys. zł, co stanowi 13,08 % funduszy własnych Banku

Prognozowana zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy w żadnym z analizowanych wariantów zmiany oprocentowania nie przekroczy poziomu granicznego 15 % funduszy własnych Banku.

4. Zmiana wyniku odsetkowego na skutek szokowej zmiany stawek bazowych w analizowanym miesiącu kształtowała się na poziomie 927,00 tys. zł, co stanowi 2,73 % funduszy własnych Banku przy granicznym poziomie 2,00 %. Bank ma obowiązek naliczyć wewnętrzny wymóg kapitałowy w kwocie 927,00 tys. zł.

5. W oparciu o lukę bank dokonuje analizy stress test. tj. badania wpływu niekorzystnych zmian kształtu krzywej dochodowości na wynik odsetkowy. Wyliczany jest wpływ niekorzystnych zmian kształtu krzywej dochodowości na wynik odsetkowy poprzez obliczenie sumy iloczynów wielkości luki w danym przedziale przeszacowania oraz założonej zmiany stopy procentowej, z jednoczesnym uwzględnieniem średniego czasu trwania danej luki.

Zakładana zmiana stopy procentowej wynosi:

- 1) + 12 pb dla ujemnej luki w danym przedziale przeszacowania ;
- 2) - 12 pb dla dodatniej luki w danym przedziale przeszacowania

Zmiana wyniku odsetkowego wynosić będzie 240,00 tys. zł tj. 0,71 % funduszy własnych przy granicznym poziomie 2,00 %.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej ogółem dla wszystkich walut.

Zgodnie z dokonaną analizą Bank utrzymuje stosunkowo bardzo niski koszt z tytułu pozyskiwania depozytów. Wartość aktywów przychodowych pracujących w relacji do aktywów ogółem utrzymuje się na wysokim poziomie.

Wskaźniki ograniczające poziom ryzyka stopy procentowej stan na 31.12.2019 r.

Rodzaj ryzyka	Parametr	Maksymalny poziom wskaźnika	Poziom wskaźnika na dzień analizy (%)
Ryzyko przeszacowania	Zmiana stóp procentowych	200 pb.	
	Poziom graniczny funduszy własnych	15%	13,05%
Ryzyko przeszacowania -niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania	Zmiana stóp procentowych	200 pb.	
	Poziom graniczny funduszy własnych - spadek	15%	14,68%
	Poziom graniczny funduszy własnych -wzrost	15%	12,06%
Ryzyko przeszacowania -niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania z uwzględnieniem współczynnika elastyczności zmian oprocentowania	Zmiana stóp procentowych	200 pb.	
	Poziom graniczny funduszy własnych - spadek	15%	14,85%
	Poziom graniczny funduszy własnych -wzrost	15%	13,08%
Ryzyko bazowe	Szkokowa zmiana stóp bazowych	35 pb.	
	Poziom graniczny funduszy własnych	2%	2,73%
Ryzyko krzywej dochodowości	Zakładana zmiana stopy procentowej	12pb.	
	Poziom graniczny funduszy własnych	2%	0,71%
Ryzyko opcji klienta	Poziom graniczny dla oceny ryzyka opcji-kredyty	25% obliga kredytów normalnych i pod obserwacją	3,20%
	Poziom graniczny dla oceny ryzyka opcji-depozyty	25% obliga depozytów ogółem	8,66%

16. EKSPozyCJA NA POZYCJE SEKURyTYZACYJNE – ART. 449 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

17. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ – ART. 450 ROZPORZĄDZENIA

Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Leśnicy została opracowana m.in. zgodnie z zapisami Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą 218/2014 oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Polityka została opracowana z uwzględnieniem formy prawnej w jakiej działa Bank Spółdzielczy w Leśnicy, rozmiaru jego działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

W szczególności przedmiotowa Polityka uwzględnia to, że Bank Spółdzielczy w Leśnicy:

- 1) jest Spółdzielnią;
- 2) prowadzi działalność na ograniczonym terenie określonym w Statucie Banku;
- 3) jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 4) działa w ramach określonego limitami apetytu na ryzyko;
- 5) posiada prostą strukturę organizacyjną;
- 6) funkcjonuje w oparciu o zasadę, iż członkowie organu zarządzającego ponoszą ostateczną odpowiedzialność za instytucję, jej strategię i działalność;
- 7) w przyjętych zasadach wynagradzania zachowuje praktykę polegającą na tym, iż zmienne składniki wynagrodzeń stanowią niewielką część w relacji do stałych składników wynagrodzeń;
- 8) uznaje, iż łączna wysokość zmiennych składników wynagrodzenia przyznawana osobom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka, w ujęciu historycznym nie ograniczała zdolności Banku do podwyższania funduszy własnych Banku.

Do stanowisk istotnych, o których mowa w §24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r., zgodnie z dokonaną weryfikacją w Banku zalicza się:

- 1) Członków Rady Nadzorczej;
- 2) Członków Zarządu.

Z uwagi na fakt, iż Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln EUR, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk w Banku.

Do składników wynagradzania zalicza się:

	Stale składniki pieniężne	Stale składniki niepieniężne	Zmienne składniki pieniężne	Zmienne składniki niepieniężne	Uwagi
Przewodniczący Rady Nadzorczej	ryczałt miesięczny	brak	brak	brak	Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli. Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.
Członkowie Rady Nadzorczej	ryczałt miesięczny	brak	brak	brak	

Członkowie Zarządu	wynagrodzenie zasadnicze	brak	premia uznaniowa	brak	Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.
--------------------	--------------------------	------	------------------	------	--

Informacje ilościowe na temat wysokości wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku według stanu na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł. :

Wyszczególnienie	wartości liczbowe
Wynagrodzenia ogółem	7 427
Narzuty na wynagrodzenia oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników	1 378
Wynagrodzenie stałe	5 441
Wynagrodzenie zmienne ogółem	608
Wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze	63
Liczba osób na stanowiskach kierowniczych	4

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń uwzględnia następujące zasady:

1. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
2. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu, z uwzględnieniem ust.3.
3. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego poszczególnych osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
4. Przed podjęciem decyzji o przyznaniu premii uznaniowej Członkom Zarządu, Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektów ich pracy. Oceny dokonuje się w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.

Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Leśnicy zatwierdzana jest przez Radę Nadzorczą. Polityka oraz jej realizacja podlega ocenie przez Radę Nadzorczą na podstawie przeprowadzonej weryfikacji. Ocena jest przekazywana Zebraniu Przedstawicieli w ramach Sprawozdania Rady Nadzorczej. Polityka oraz jej realizacja podlega raz w roku ocenie w ramach audytu/kontroli wewnętrznej.

18. DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451 ROZPORZĄDZENIA

Informacja o wskaźniku dźwigni na dzień 31.12.2019 r. (w zł.).

Bank oblicza wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa.

Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych

1.	Dzień odniesienia	31.12.2019
2.	Nazwa podmiotu	Bank Spółdzielczy w Leśnicy
3.	Poziom stosowania	indywidualny

Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

		Kwota mająca zastosowanie
1.	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	503 014 090
2.	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3.	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4.	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5.	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6.	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	9 278 599
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7.	Inne korekty	(128 498)
8.	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	512 035 693

Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni

	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
--	--

Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1.	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	503 014 090
2.	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	(128 498)
3.	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	502 885 592
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4.	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5.	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6.	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7.	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8.	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9.	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10.	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11.	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		

12.	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13.	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14.	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15.	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16.	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17.	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	19 569 422
18.	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	(10 290 823)
19.	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	9 278 599
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20.	Kapitał Tier I	31 610 453

21.	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	512 035 693
Wskaźnik dźwigni		
22.	Wskaźnik dźwigni	6,17%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	przejściowe
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych		
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	502 885 592
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	502 885 592
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	82 253 493
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	23 777 042
EU-7	Instytucje	125 881 012
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	28 744 732
EU-9	Ekspozycje detaliczne	212 407 927
EU-10	Przedsiębiorstwa	8 619 491
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	424 273
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	20 777 622

Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

1.	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	W ramach zarządzania ryzykiem dźwigni finansowej, w Banku stosuje się przepisy „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku Spółdzielczym w Leśnicy” przyjętej przez Zarząd Banku 26.03.2019 wraz z Aneks nr 1 przyjętym przez Zarząd Banku 29.07.2019. Stosownie do przepisów ww. procedury, Bank w okresach kwartalnych (do 10 dnia po jego zakończeniu) wyznacza i monitoruje wskaźnik dźwigni finansowej. Komórką odpowiedzialną za wyznaczenie wskaźnika, jest Dział Ekonomiczny. Informacja nt. poziomu wskaźnika przekazywana jest Zarządowi, który podejmuje decyzje w zakresie kształtowania wielkości ekspozycji, oraz Radzie Nadzorczej Banku, która nadzoruje ten proces.
2.	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	W 2019 roku głównym czynnikiem, który miał zasadniczy wpływ na poziom wskaźnika dźwigni finansowej, była wielkość posiadanego przez Bank kapitału Tier I, którego wielkość wzrastała (dynamika 107,32% rdr) w tempie wolniejszym niż zwiększanie się wielkości całkowitej ekspozycji wskaźnika (dynamika 110,75 rdr).

19. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

20. STOSOWANIE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453 ROZPORZĄDZENIA

Zabezpieczenie wierzytelności ma na celu zapewnienie zwrotu należności Banku, w szczególności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami, lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Warunkiem pozytywnej decyzji kredytowej jest dobra kondycja ekonomiczno-finansowa klienta oraz perspektywy rozwoju, zapewniające jego zdolność do spłaty zaciągniętego zobowiązania. Podstawowym źródłem spłaty są dochody dłużnika, dlatego nawet fakt przyjęcia zabezpieczenia o jak najwyższej jakości nie wyłącza konieczności sporządzania szczegółowej analizy wniosku kredytowego, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.

Bank preferuje następujące prawne zabezpieczenia ekspozycji kredytowych:

- 1) zabezpieczenia hipoteczne na nieruchomości mieszkalnej,
- 2) zabezpieczenia hipoteczne na nieruchomości komercyjnej,
- 3) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 4) poręczenia osób fizycznych i prawnych o dobrej kondycji ekonomicznej,
- 6) przewłaszczenia na zabezpieczenie,
- 7) przelewy wierzytelności z umowy handlowej,
- 8) przelewy wierzytelności z umowy ubezpieczenia,

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z regulacji wewnętrznych.

Bank, podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości, przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia Bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Rodzaj prawnego zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych uzależniony jest od:

- 1) rodzaju produktu kredytowego,
- 2) oceny zdolności i wiarygodności kredytowej kredytobiorcy,
- 3) długości okresu kredytowania,
- 4) kwoty kredytu,
- 5) ryzyka kredytowego związanego z transakcją.

Udzielając kredytu inwestycyjnego lub zabezpieczonego hipotecznie Bank wymaga ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej na przedmiocie kredytowania. W przypadku, gdy wartość prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej nie zabezpiecza w pełni ryzyka związanego z tą ekspozycją, Bank żąda zabezpieczenia uzupełniającego na majątku kredytobiorcy niestanowiącym przedmiotu kredytowania.

Bank ustanawia zabezpieczenie na majątku osób trzecich wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, gdy majątek kredytobiorcy jest już obciążony na rzecz innych wierzycieli lub jego wartość jest nieadekwatna do ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją albo majątek osób trzecich charakteryzuje się lepszą jakością i płynnością.

Szczególne warunki powinny spełniać prawne zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych w formie hipoteki na nieruchomości, zarówno mieszkalnej jak i komercyjnej, z uwagi na czynniki makroekonomiczne, mające znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.

Zabezpieczenie wierzytelności Banku w formie hipoteki na nieruchomości powinno spełniać następujące warunki:

- 1) nieruchomość wyceniona została przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana;
- 2) aktualizacja wyceny nieruchomości powinna być dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości;
- 3) nieruchomość jest odpowiednio ubezpieczona od szkód;
- 4) wartość nieruchomości powinna być monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych, a w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, monitorowanie wartości nieruchomości powinno odbywać się z większą częstotliwością;

- 5) w posiadaniu Banku znajdują się dokumenty potwierdzające, że zabezpieczenie na nieruchomości zostało prawomocnie ustanowione;

W celu monitorowania wartości rynkowych nieruchomości pracownicy Banku zobowiązani są do korzystania z Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami AMRON, jak również innych dostępnych Bankowi innych źródeł takich jak: kancelaria notarialne, urzędy miast i gmin, urzędy wojewódzkie, wojewódzkie urzędy statystyczne, oddziały terenowe Agencji Nieruchomości Rolnych i innych agencji nieruchomości, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, internetowa sieć komputerowa.

Ustanawiane zabezpieczenia muszą korespondować z poziomem ryzyka związanego z ekspozycją kredytową. Umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych powinny być regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.

Przed udzieleniem kredytu Bank bada relację wartości prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej do kwoty tej ekspozycji oraz monitoruje poziom tej relacji w trakcie trwania umowy kredytowej.

W celu szybkiej reakcji na pogorszenie relacji wartości prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej do kwoty tej ekspozycji, Bank stosuje zapisy w umowach o kredyt, które zapewniają w całym okresie kredytowania:

- 1) dostarczanie przez kredytobiorcę określonych przez Bank informacji;
- 2) możliwość przeprowadzenia inspekcji i oceny stanu oraz lokalizacji przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej;
- 3) dokonanie zmiany prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej lub modyfikacji warunków umowy o kredyt;
- 4) nieobciążanie przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej bez powiadomienia Banku;
- 5) ubezpieczenie przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej oraz kontrolę wykorzystania środków odszkodowania z tytułu ochrony ubezpieczeniowej;
- 6) obowiązek okresowej aktualizacji wyceny wartości nieruchomości stanowiącej przedmiot prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowych należy stosować zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

O ile regulacje wewnętrzne nie stanowią inaczej zaleca się, aby ekspozycja kredytowa była w 100% zabezpieczona prawnymi zabezpieczeniami, pozwalającymi na pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych, z uwzględnieniem obowiązujących w Banku wskaźników korygujących wartość przyjętych prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

W przypadku zmiany klasyfikacji należności do wyższej kategorii ryzyka należy dążyć do ustanowienia dodatkowych prawnych zabezpieczeń spłat tych ekspozycji, w szczególności umożliwiających całkowite pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych.

Każdorazowo, przed przyjęciem zabezpieczeń rzeczowych, pracownicy Banku zobowiązani są do przeprowadzenia inspekcji u Klienta, mającej na celu dokonanie weryfikacji proponowanych zabezpieczeń i dokumentów, o ile uregulowania wewnętrzne nie stanowią inaczej.

W przypadku zabezpieczeń osobistych należy bezwzględnie wymagać od osoby fizycznej (również występującej w roli poręczyciela) oświadczenia o stanie majątkowym.

Bank może przyjąć poręczenie współmałżonka kredytobiorcy nieposiadającego zdolności kredytowej w celu ewentualnego uproszczenia w przyszłości trybu dochodzenia wierzytelności w drodze egzekucji.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych powinna być systematycznie monitorowana przez pracowników Banku. Oceniając przedmiot prawnego zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych należy uwzględniać wartość zabezpieczenia możliwą do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku. Wymogi, jakie powinno spełniać prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku określa regulacja wewnętrzna.

21. INFORMACJA O NALEŻNOŚCIACH NIEOBSŁUGIWANYCH I RESTRUKTURYZOWANYCH

1. Dane odnoszące się do należności nieobsługiwanych i restrukturyzowanych według stanu na dzień 31.12.2019 r. Bank przedstawia stosownie do wytycznych EUNB dotyczących ujawniania ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych (EBA/GL/2018/10).
2. Wskaźniki ekspozycji nieobsługiwanych według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosiły:
 - 1) NPE – 3,94
 - 2) NPL – 4,63
 - 3) TEXAS – 46,14
3. Jakość kredytową ekspozycji restrukturyzowanych przedstawia tabela w załączeniu do Informacji.
4. Jakość kredytową ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania przedstawia tabela w załączeniu do Informacji.
5. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy przedstawia tabela w załączeniu do Informacji.
6. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne przedstawia tabela w załączeniu do Informacji.

22. STOSOWANE METODY ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO - ART. 454 ROZPORZĄDZENIA

Nie dotyczy

23. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO - ART. 455 ROZPORZĄDZENIA

Bank Spółdzielczy w Leśnicy nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego .

24. WYMOGI INFORMACYJNE ZGODNIE Z ART. 111A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE

24.1 Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis zarządzania ryzykiem zawarto w pkt 2 Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem niniejszej Informacji.

24.2 Opis systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony „Regulaminem Systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Leśnicy”.

1. Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe to zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. Bank wyznacza następujące mierniki realizacji celów kontroli wewnętrznej, o których mowa w ust.1:

L.p.	Cel	Mierniki
1	skuteczność i efektywność działania banku	wskaźnik C/I , poziom osiągniętego wyniku finansowego w stosunku do planu,
2	wiarygodność sprawozdawczości finansowej	ilość błędów wskazanych przez biegłego rewidenta na podstawie badania sprawozdania finansowego
3	przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w banku	wskaźnik jakości kredytów, limity kosztów ryzyka operacyjnego
4	zgodność działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi	ilość skarg i reklamacji, wysokość kar nałożonych na bank na skutek nie przestrzegania przepisów

3. Akceptowalne poziomy mierników realizacji celów kontroli wewnętrznej zostały zdefiniowane w załączniku do Strategii i Politykach Banku (apetyt na ryzyko) oraz w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Leśnicy.

System kontroli wewnętrznej – to system funkcjonujący w ramach systemu zarządzania w Banku, na który składa się:

- 1) środowisko kontroli wewnętrznej;
- 2) ocena ryzyka nieosiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) procedury i mechanizmy kontrolne zapewniające osiągnięcie celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 4) monitorowanie stopnia osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 5) raportowanie.

Odpowiednią organizację i sprawne funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej Bank zapewnia tworząc środowisko kontroli wewnętrznej Banku obejmujące:

- 1) strukturę organizacyjną,

- 2) wartości etyczne.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

- 1) funkcję kontroli (ryzyka) - ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań;
- 2) komórkę ds. zgodności - ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego – ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na podstawie zawartej Umowy.

Bank posiada mechanizmy kontroli wewnętrznej, które są dostosowane do specyfiki Banku i obejmują:

- 1) zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny i funkcjonujące w ramach systemu operacyjnego Banku,
- 2) czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań, wykonywane przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej identyfikuje się i odpowiednio zabezpiecza poprzez stosowanie mechanizmów kontroli wewnętrznej ryzyko:

- 1) związane z każdą operacją, transakcją, produktem i usługą;
- 2) wynikające ze struktury organizacyjnej.

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz identyfikuje obszary działania Banku, operacje, transakcje oraz inne czynności przeznaczone do stałego monitorowania – tzn. objęcia czynnościami kontroli wewnętrznej realizowanymi przez pracowników Banku w ramach kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku podejmuje decyzje dotyczące:

- 1) weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej;
- 2) określenia właściwej formy dokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów;
- 3) określenia trybu przekazania wewnątrz Banku raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.

Na podstawie dokonywanych przeglądów i ocen efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych Zarząd i Rada Nadzorcza Banku otrzymują:

- 1) informacje dotyczące istotnych, stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej, niezwłocznie po ich ujawnieniu oraz informacje dotyczące efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości;
- 2) okresowe informacje dotyczące wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej.

Zarząd i Rada Nadzorcza w ramach systemu kontroli wewnętrznej otrzymują informacje dotyczące oceny prawidłowości funkcjonowania mechanizmów kontroli (oceny ryzyka niespełniania celów kontroli wewnętrznej) w postaci oceny jakości działania:

- 1) przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych;
- 2) funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej;
- 3) skuteczności ujawniania w ramach kontroli funkcjonalnej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących;
- 4) realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku;
- 5) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
- 6) jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego, i operacyjnego;
- 7) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemów informatycznych;
- 8) efektywności wykorzystania dostępnych środków;
- 9) oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, komórkami, a także systemem tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,
- 10) poprawności i zgodności polityki rachunkowości w zakresie ujmowania i rozliczania przychodów oraz kosztów związanych ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych z obowiązującymi przepisami.

24.3 Informacje dotyczące polityki wynagradzania

Informacje dotyczące polityki wynagradzania zawarto w pkt 17 niniejszej Informacji.

24.4 Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonania tych obowiązków dokonywanych odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2019 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

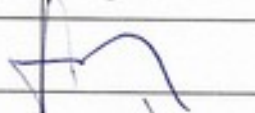
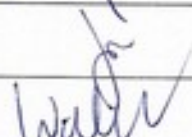
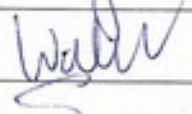
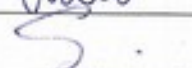
25. INFORMACJA O WYNIKACH OCENY ADEKWATNOŚCI ZAKRESU OGLASZANYCH INFORMACJI DO SKALI I PROFILU RYZYKA BANKU.

Na podstawie przeprowadzonej analizy adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank Spółdzielczy w Leśnicy stwierdzono, że nie zaistniały przesłanki do ogłaszania informacji dodatkowych, które nie zostały objęte zakresem niniejszej Informacji. Stwierdzono że:

- 1) na przestrzeni 2019 r. nie odnotowano uwag innych uczestników rynku ani innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji, w celu oceny działalności Banku w obszarze: metod szacowania kapitału, metod i technik stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 2) Bank nie odnotował uwag w obszarze polityki informacyjnej wynikających z procesu „Badanie i Ocena Nadzorcza BION” przeprowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2019 roku.

26. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU O ZAKRESIE UJAWNIEŃ

Zarząd Banku Spółdzielczego w Leśnicy z siedzibą w Strzelcach Opolskich, ul. Gogolińska 2 niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczącej adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Leśnicy podlegająca ujawnieniom według stanu na 31.12.2019 r., są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i Strategii ryzyka Banku.

L.p.	Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko	Podpis
1.	31.07.2020	Józef Garbacz	Prezes Zarządu	
2.	31.07.2020	Małgorzata Plachetka	Wiceprezes Zarządu	
3.	31.07.2020	Gabriela Waloszek	Wiceprezes Zarządu	
4.	31.07.2020	Andrzej Sitnik	Wiceprezes Zarządu	

Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczącej adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Leśnicy podlegająca ujawnieniom przyjęta przez Zarząd Banku Spółdzielczego w Leśnicy dnia 31 lipca 2020 r.

Zarząd Banku

Bank Spółdzielczy w Leśnicy

Dane na dzień 31.12.2019

Raport nr 1. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	a	b	c	d	e		f
					obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane				
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości			
1 Kredyty i zaliczki	1 725 238	13 149 022	2 228 996	13 149 021	21 743	4 343 212	
2 banki centralne							
3 instytucje rzqdowe							
4 instytucje kredytowe							
5 inne instytucje finansowe							
6 przedsiębiorstwa niefinansowe	258 384	9 577 578	1 721 821	9 577 578		2 409 509	
7 gospodarstwa domowe	1 466 854	3 571 444	507 175	3 571 443	21 743	1 933 703	
8 Dłużne papiery wartościowe							
9 Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
10 Łącznie	1 725 238	13 149 022	2 228 996	13 149 021	21 743	4 343 212	

g	h
Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
	w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
156 276,00	15 627 600

Bank Spółdzielczy w Leśnicy

Dane na dzień 31.12.2019

Raport nr 4. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne

	a		b	
	Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie		Skumulowane ujemne zmiany	
	Wartość w momencie początkowego ujęcia			
1 Rzeczowe aktywa trwałe				
2 Inne niż rzeczowe aktywa trwałe				
3 Nieruchomości mieszkalne				
4 Nieruchomości komercyjne		830 007		203 607
5 Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)				
6 Kapitał własny i instrumenty dłużne				
7 Pozostałe				
8 Łącznie				